

GRUE
kommune

livskraftig og levende

Formannskapetets innstilling:

**Kommuneplanens handlingsdel
2023-2026**

Kirkenær, 21. november 2022

INNHOOLD

1	INNLEDNING	3
1.1	Nasjonale forhold	3
1.2	Lokale forhold	3
1.3	Risikovurdering	3
1.4	Styring og ledelse	4
2	HANDLINGSDEL	5
2.1	FNs bærekraftsmål og kommuneplanen	5
2.2	Oppfølging av fokusområdene	5
2.2.1	Bo og leve	5
2.2.2	Arbeid og kompetanse	6
2.2.3	Innovasjon og endring	6
2.3	Styringskort kommunale tjenester	8
2.3.1	Overordnet styringskort	8
2.3.2	Kommunedirektør, politisk styring og stab	9
2.3.3	Samfunn	12
2.3.4	Oppvekst	14
2.3.5	Hjemmebaserte tjenester	16
2.3.6	Sykehjem	18
2.3.7	Tilrettelagte tjenester	20
2.3.8	NAV	22
2.4	Budsjett og økonomiplan	24
2.4.1	Driftsbudsjett	24
3	BUDSJETTMESSIGE FORUTSETNINGER OG ØKONOMISKE RAMMER	31
3.1	Det økonomiske opplegget for kommunene i 2022 - Statsbudsjettet	31
3.2	Utslag og forutsetninger på kommunenivå	34
3.3	Endringer/skjerpelser i ny kommunelov	36
3.4	Omstillingsnivå	36
3.5	Vurdering av den økonomiske utviklingen	37
3.6	Økonomisk risiko	39
3.7	Omstillingsnivå, budsjettert resultat og tiltak	40
3.8	Betalingssetser og gebyrer	41
3.9	Interkommunale samarbeid	41
4	KOMMUNESTYRETS VEDTAK	42

1 INNLEDNING

1.1 Nasjonale forhold

Ved inngangen til 2023 preges verden og Norge av økte utfordringer økonomisk, sikkerhetspolitisk og klimamessig. De siste årene har vi vært gjennom en pandemi og nedstenging av samfunnet, som har blitt avløst av krig i Europa og tiltakende økonomiske utfordringer. Alle disse forholdene påvirker også Grue kommune direkte, og danner bakteppet for denne handlingsdelen til kommuneplanen.

I statsbudsjettet er det lagt opp til en nominell vekst i de frie inntektene til kommunene fra 2022 til 2023 på 3,5 %. Anslaget på den nominelle veksten for Grue kommune er på 2,3 %.

Rammetilskuddet for Grue utgjør 198,24 mill. kr., og består av innbyggertilskudd (127,75 mill. kr.), Utgiftsutjevning (19,97 mill. kr.), Overgangsordning/INGAR (10,56 mill. kr.), saker særskilt fordeling (1,23 mill. kr.), distriktstilskudd Sør-Norge (6,94 mill. kr.), inntektsutjevning (13,54 mill. kr.), samt skjønntilskudd (1,5 mill. kr.).

Manglende kompensasjon for koronarelaterte utgifter, høy kostnadsvekst og fravær av støtteordninger til kommuner uten kraftinntekter, gjør situasjonen ekstra alvorlig og krevende for flere mindre kommuner, Grue kommune inkludert.

1.2 Lokale forhold

Grue er en kommune med mange gode kvaliteter. Samhold, dugnadsånd, levekraftige bygder, et sentrum med muligheter for utvikling, allsidig næringsliv med tungt innslag av industri, salgsbedrifter og primærnærings, samt fantastiske naturområder med Finnskogen som merkevare, er bare noen av disse.

Mulighetene til «det gode liv» i Grue gir bolyst, satsing på samskaping gir nye muligheter, og en aktiv næringspolitikk bidrar til å både ta vare på og skape nye arbeidsplasser. Kommunen forvalter også betydelige verdier i skog, bygningsmasse og tomter, som med god forvaltning vil kunne bidra til inntekter og verdiskaping for kommunen framover.

De største utfordringene for Grue vil i økonomiplanperioden være nedgang i folketallet, endring i befolknings-sammensetning, en utfordrende folkehelseprofil, og en anstrengt økonomisk situasjon. Samtidig eksisterer et betydelig etterslep på vedlikehold, og flere store investeringsbehov. I løpet av økonomiplanperioden må driftsutgiftene reduseres, og tilpasses synkende inntektsnivå.

Ved inngangen til 2023 opplever vi ekstremt høy inflasjon, rentevækst og realnedgang i inntekter som direkte påvirker direkte kommunenes muligheter til å yte tjenester. Usikkerheten har vært kjent, men det samlede omfanget av konsekvenser har blitt større enn forutsett tidligere i budsjettprosessen.

Omstillingsbehovet er særdeles stort, og krever umiddelbare og inngripende tiltak allerede i 2023, for at kommunen skal ha tilstrekkelige midler til ordinær drift gjennom økonomiplanperioden. Samtidig er det viktig å opprettholde utviklingsarbeidet og satse på viktige tiltak i tråd med målsetningene i kommuneplanen.

Handlingsdelen for 2023-2026 må derfor inneholde konkrete og realiserbare salderingstiltak innen drift, samtidig som nødvendige investeringer gjennomføres men ellers begrenses i størst mulig grad.

1.3 Risikovurdering

Kommuneloven pålegger kommunene å forvalte økonomien slik at den økonomiske

handleevnen blir ivaretatt over tid (§ 14-1).
Kommunedirektøren vurderer dette slik:

1 – Driftsresultat	
Situasjon	Tilråding
Avsetning i 2023 er -0,88 % mot anbefalte 1,75 %, og vil ikke komme opp på anbefalt nivå i hele perioden.	- Det er avgjørende at det iverksettes konkrete og realistiske salderingstiltak med effekt allerede i 2023, for at kommunen skal ha midler til drift i hele perioden.

2 – Disponible frie fondsmidler	
Situasjon	Tilråding
Under anbefalt størrelse, og planlegges disponert i løpet av perioden.	- Omstillingstiltak må gjennomføres i slik omfang at kommunen beholder likviditeten. - Det bør ikke benyttes fondsmidler til andre tiltak enn omstilling i 2023-2025.

3 – Lånegjeld	
Situasjon	Tilråding
Gjelden øker ytterligere som følge av noen større investeringer, og blir noe høyere enn anbefalt.	- Foreslåtte investeringsrammer bør ikke økes. - Investeringer ut over dette bør kun vurderes om det realistisk vil gi økte inntekter/reduerte utgifter.

For å gjennomføre nødvendig omstilling er ulike salderingstiltak konkretisert og lagt inn i budsjettet og økonomiplanen i perioden. Uforutsette forhold kan gi økte kostnader i løpet av økonomiplanperioden som vil kunne bli krevende å håndtere innenfor avsatt driftsbudsjett. Et slik forhold som er spesielt aktuelt på kort sikt kan være økte behov for brannverntiltak, som kan være kostnadskrevende.

Konklusjon

Kommunedirektørens forslag til budsjett og økonomiplan inneholder forutsetninger og tiltak som gir høy risiko for merforbruk. Det er

tilsvarende høy risiko knyttet til kommunens likviditet som følge av dette, samt det planlagte forbruket av disposisjonsfondet. Det er sannsynlig at kommunen vil kunne bli registrert i ROBEK.

Framlagt handlingsdel med budsjett og økonomiplan vurderes allikevel å være realistisk og forsvarlig, forutsatt at omstillingstiltak som medfører reduserte driftsutgifter gjennomføres i det omfang som det legges opp til, samt at investeringsgraden og gjeldsbyrden ikke øker ut over tilrådingen.

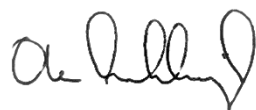
1.4 Styring og ledelse

Kommunestyret er kommunens øverste organ, og har delegert myndighet til folkevalgte organer og kommunedirektøren i eget reglement om delegering og innstilling. Kommunedirektøren har videre delegert fullmakter internt i administrasjonen for å ivareta ansvaret på tjenesteområdene.

Kommunestyret har iht. plan og bygningsloven vedtatt planstrategi (§ 10-1) og kommuneplan (§ 11-1) som overordnede styringsdokumenter. Denne handlingsdelen viser hvordan kommuneplanen skal følges opp neste år og den kommende fireårsperioden, og inkluderer budsjett og økonomiplan (hjemlet i plan- og bygningsloven § 44).

Kommunen har et etablert system for virksomhetsstyring basert på prinsipper fra balansert målstyring. Systemet sørger for behovsvis, tertialvis og årsvis rapportering til kommunestyret på oppfølging av denne handlingsdelen til kommuneplanen.

Grue, 14. november 2022

Ole Frode Mikkelsgård
kommunedirektør

2 HANDLINGSDEL

2.1 FNs bærekraftsmål og kommuneplanen

FNs bærekraftsmål er verdens felles arbeidsplan for å utrydde fattigdom, bekjempe ulikhet og stoppe klimaendringene innen 2030.

De ulike bærekraftsmålene er koblet til satsinger i kommuneplanen, og Grue kommune vil dermed prioritere oppfølging av følgende bærekraftsmål:

1. Mål 3. God helse
2. Mål 4. God utdanning
3. Mål 6. Rent vann
4. Mål 7. Ren energi for alle
5. Mål 8. Anstendig arbeid og økonomisk vekst
6. Mål 9. Innovasjon og infrastruktur
7. Mål 11. Bærekraftige byer og samfunn
8. Mål 12. Ansvarlig forbruk og produksjon
9. Mål 13. Stoppe klimaendringene
10. Mål 17. Samarbeid for å nå målene.

Visjonen for kommunen er forankret i kommuneplanen som følger:

Livskraftig og levende

Kommuneplanen inneholder tre fokusområder:

1. Bo og leve
2. Arbeid og kompetanse
3. Innovasjon og endring.

I kommuneplanen er det også identifisert fire gjennomgående temaer som framheves som viktige for alle fokusområdene, dette er:

- Energi, klima og miljø
- Digitalisering
- Folkehelse
- Læring

2.2 Oppfølging av fokusområdene

2.2.1 Bo og leve

Grue kommune skal være en attraktiv og aktiv kommune hvor innbyggere, næringsliv, lag og foreninger involveres og engasjeres for å samskape et bærekraftig, inkluderende og levende samfunn.

Kommunen som organisasjon er sammensatt og favner et bredt spekter av tjenester. I et fremtidsperspektiv er vi avhengig av å etablere arenaer og metoder for samskaping på tvers av sektorer, i samarbeid med lag og foreninger og i møte med innbyggerne.

Kommunens ansvar som tilrettelegger og tjenesteyter skal bestå, men samtidig skal det arbeides ut fra en ambisjon om å bli en samskapende kommune.

Kommuneorganisasjonen må fremstå som imøtekommende og åpen overfor sine innbyggere. Sammen skal vi skape innsikt i og forståelse for hvordan vi i fellesskap kan skape et bærekraftig samfunn. Tiltak som fører til økt livsmestring og til mestring og utvikling generelt sett, vil være viktig i en slik sammenheng.

Et vellykket resultat av en slik prosess vil styrke inkludering og likeverd i befolkningen. I et fremtidsperspektiv er målet at begreper som ressursfattige og ressursrike kan erstattes med våre felles ressurser.

Innsatsen på fokusområdet i 2021 og videre i økonomiplanperioden vil bl.a. bestå av:

- Utbygging av høyhastighets nettilgang
- Igangsette tiltak for å stimulere til boligbygging i tråd med boligpolitisk og boligsosial handlingsplan.
- Øke kvalitet i skolen gjennom systematisk og strukturert arbeid i tråd med metodene i Oppfølgingsordningen
- Gjennomføre byggeprosjekt av ny barnehage slik at det gir en bedre ressursutnyttelse, sikrer bærekraft og gir økt kvalitet for barn og foreldre.
- Styrke kulturtilbudet gjennom meråpent bibliotek
- Samskape med barn- og unge for å sikre at alle har et aktivitetstilbud
- Legge til rette for samhandling og samskaping som stimulerer til levende grender

2.2.2 Arbeid og kompetanse

Grue kommune skal være en attraktiv kommune for tjeneste- og næringsutvikling, og ha en lærings- og innovasjonskultur som er framtidsrettet og bærekraftig.

Grue kommune skal gjennom å fullføre Kompetanseløftet og Kultur for læring. Målet er å sikre gode læringsmiljøer for barn og unge for trivsel og et høyest mulig læringsutbytte.

Videre skal Grue kommune satse på lærlinger gjennom å øke andelen kommunale lære plasser og samarbeide med det øvrige næringslivet om et lærlingsløft.

Sammen med de øvrige kommunene i Kongsvingerregionen skal Grue jobbe aktivt med næringsutvikling, relevante utdanningstilbud, og å synliggjøre regionen

som en attraktiv bo- og arbeidsregion, med muligheter for utvikling.

Det er viktig for regionen å få et forskningssenter, som vil styrke innovasjonskapasiteten.

Et godt og bærekraftig kollektivtilbud er viktig for kommunen og regionen med tanke på å være en attraktiv bo- og arbeidsregion.

Konkrete tiltak som det skal satses på i perioden inkluderer:

- Videreføring og videreutvikling av næringsarbeidet gjennom regional næringsstrategi og kommunal næringsplan
- Bruk av kommunalt næringsfond for å stimulere til næringsutvikling, med særlig vekt på å motvirke effekter av koronapandemien
- Planlegge og stimulere til bedre tilbud om ladestasjoner for el-kjøretøy
- Redusert sykefravær og økt heltidskultur i kommuneorganisasjonen.

2.2.3 Innovasjon og endring

Kommunen har en levende innovasjons- og endringskultur, en digital infrastruktur av høy kvalitet og et attraktivt, inkluderende og bærekraftig næringsliv som evner å håndtere framtidens utfordringer og muligheter.

Grue kommune har en presset økonomi og store demografiske utfordringer. Frem mot 2030 vil alle aldersgrupper reduseres, med unntak av 67 år og eldre som øker. Redusert handlingsrom medfører at kommunen må legge til rette for nytenking, effektivisere og

endre driften i årene som kommer for å møte disse utfordringene.

Konkrete tiltak som det skal satses på i perioden inkluderer:

- Gjennomføre prosjektet «Sammen skaper Grue samfunnet en livskraftig og levende kommune» for å bidra til at kommunen endres fra å være en servicekommune til å bli en samskapende kommune.
- Utarbeide en plan for bruk av digitale tjenester og ny teknologi, samt heve innbyggernes og ansattes digitale kompetanse.
- Videreføring av regional miljø- og klimastrategi samt kommunal energi- og klimaplan, herunder fortsatt fokus på redusert energiforbruk i kommunale bygg.
- Arbeide målbevisst og systematisk for å sikre bærekraft i forbruks – og produksjonsmønstre. Dette handler blant annet om å redusere avfallsmengde, sette fokus på gjenvinning og gjenbruk, fremme bærekraft ved anskaffelser og velge produkter som er miljøvennlige og reduserer utslipp.

2.3 Styringskort kommunale tjenester

2.3.1 Overordnet styringskort

<i>- Levende og livskraftig</i>	Resultat 2020	Resultat 2021	Prognose 2022	Mål 2023
BO OG LEVE				
Hovedmål: Å være en attraktiv og aktiv kommune hvor innbyggerne, næringsliv, lag og foreninger involveres og engasjeres for å samskape et bærekraftig, inkluderende og levende samfunn.				
Måleindikator: Kommunens plassering på kommunebarometerets totaltabell	50	207	150	100
Måleindikator: Nyfødte	25	31	-	30
Måleindikator: Nettoflytting	-18	35	-	30
ARBEID OG KOMPETANSE				
Hovedmål: Grue er en attraktiv kommune for tjeneste- og næringsutvikling, og har en lærings- og innovasjonskultur som er framtidsrettet og bærekraftig.				
Måleindikator: Arbeidsledighet	6,1	2,5	2,8	< 3,5
Måleindikator: Lærlinger i kommunal sektor	5	5	5	6 av 12
Måleindikator: Andel mottakere av uføreytelser alder 18 – 44 år (kilde: Kommune helsa statistikkbank).	6,8	9,2	-	< 5,0 Innlandet 4,4/ Nasjonalt 3,1
INNOVASJON OG ENDRING				
Hovedmål: Gruesamfunnet har en levende innovasjons- og endringskultur, en digital infrastruktur av høy kvalitet og et attraktivt, inkluderende og bærekraftig næringsliv som evner å håndtere framtidens utfordringer og muligheter.				
Måleindikator: Andel sysselsatte i befolkningen (15-74 år)	57,7	58,3	-	58,8
Måleindikator: Bærekraftig kommuneøkonomi:				
- Netto driftsresultat				1,75
- Disposisjonsfond (% av driftsinntekter)				5
- Netto lånegjeld (% av driftsinntekter målt i kommunekassetall)				55

2.3.2 Kommunedirektør, politisk styring og stab

Dette strategiske området inneholder politikk, kommunedirektør og de tre stabene; utvikling, økonomi og HR.

Sentrale resultater					
Brukerperspektiv		Res 20	Res 21	Res 22	Mål 23
Kommunebarometeret	Rangering totaltabellen justert for økonomiske forutsetninger	186	50	207	100
Medarbeiderperspektiv		Res 20	Res 21	Res 22	Mål 23
Lavt sykefravær	Sykefraværspersent (total)	4,3	4,3	-	< 4,5
Ressursperspektiv		Res 20	Res 21	Res 22	Mål 23
Drift i balanse	Budsjettavvik (MNOK)	6 859	-1 214	-	0

Økonomiske rammer					
	2022	2023	2024	2025	2026
Kom.dir.,pol.styr.,stab (i tusen kr.)	54 804	53 246	52 521	54 837	54 837

Risikovurdering ¹							
Risiko	S	K	P	Risikoreducerende tiltak	S	K	R
Brukerperspektiv: Avvik tjenesteyting	3	5	15	Overordnet utviklingsprosess (struktur- og kulturutvikling), videreutvikle kvalitetssystem og internkontroll, herunder virksomhetsstyring. Etterlevelse av eierskapsstyring i interkommunale samarbeid.	3	3	9
Medarbeiderperspektiv: Sykefravær	3	3	9	Tett lederoppfølging, fokus på HMS i møter og aktiviteter, tidlig tilrettelegging.	2	3	6
Ressursperspektiv: Avvik fra driftsbudsjettet	4	4	16	Realisere tiltak, videreutvikling av systemet for økonomistyring og oppfølging, herunder kompetanseutvikling for ledere og mellomledere/innkjøpere.	4	2	8

Mål		
Hovedmål:		
En kvalitativt god og tilpasset tjenesteproduksjon som imøtekommer framtidige utfordringer.		
<i>Delmål:</i>	<i>Indikator:</i>	<i>Måltall:</i>
Gode politiske prosesser som leder fram til klare politiske vedtak og oppfølging av disse.	Avholdelse av møter i henhold til møteplan (ev. med justerte datoer) og frister	100 %
Aktiv regional deltakelse og eierskap i interkommunalt samarbeid.	Videreføring (ev. med revidering) av eksisterende samarbeidsavtaler	100 %
Organisasjonskultur for utvikling, omstilling og læring.	Andelen enheter som følger opp 10-faktorundersøkelsen med tiltak	100 %
Kontinuerlig kvalitetsutvikling for styrking av tjenestekvalitet.	Andel avvik med igangsatt behandling innen 90 dager etter registrering	90 %

¹ Forklaring på risikovurderingsskjema (gjelder alle områder):

Sannsynlighet (S): 1 Lite sannsynlig, 2 Mindre, 3 Sannsynlig, 4 Meget, 5 Svært

Konsekvens (S): 1 Liten konsekvens, 2 Mindre, 3 Middels, 4 Stor, 5 Svært stor (katastrofal)

Produkt (P): S x K

Restrisiko (R): S (etter risikoreducerende tiltak) x K (etter risikoreducerende tiltak)

Fargekoder P og R: Grønn = Ivarertatt, Gul = Må følges opp særskilt, Rødt = Må utarbeide ytterligere tiltak

Grue kommune – kommuneplanens handlingsdel 2020-2023

Prioriteringer kommunedirektør, politisk styring og stab

Politikk

Politisk nivå vedtar selv utvalgs- og møtstruktur, mål og tiltak med kommuneplanens samfunnsdel som overordnet styringsdokument. Det kan være aktuelt å vurdere politisk organisering av utvalg og råd med tanke på overgang til ny kommunestyreperiode fra høsten 2023.

Kommunedirektør

Følger opp overordnet utviklingsprosess for kommunen. Strukturutvikling med vekt på kvalitetssystem og internkontroll, kulturutvikling med vekt på verdiprosess og kompetansebygging.

Utvikling

Utviklingsavdelingen har sammensatt og bred kompetanse. Avdelingens ansvarsområde favner vidt og omfatter bl.a. fag- og utviklingsrådgivning, barnehagemyndighet, folkehelse, samfunnsplanlegging, IKT, kommunikasjon, beredskap, næring, miljørettet helsevern, smittevern, salg/skjenkesaker, legetjeneste, flyktningetjeneste. Utover ivaretagelse av rene driftsoppgaver skal avdelingen jobbe tett med driftsenhetene og være pådriver for innovasjon og tjenesteutvikling, og yte bistand til prosjektledelse, strategi og utviklingsoppgaver.

Oppgaver som vil få spesielt fokus i 2023 er:

- Prosessledelse for revidering av kommuneplanens arealdel
- Prosjektledelse hovedprosjekt Sykehjem
- Prosjektledelse og bistand for innføring av velferdsteknologiske løsninger
- Prosjektledelse for heltidskulturprosjektet
- Mottak, bosetting og integrering av flyktninger
- Gjennomføre prosjektet «Sammen skaper Grue samfunnet en livskraftig og levende kommune» for å bidra til at kommunen endres fra å være en servicekommune til å bli en samskapende kommune.
- Grende- og sentrumsutvikling
- Realisere tiltak i stedsutviklingsprosjektet på Svullrya
- Delta i arbeidet med planlegging av boligbygging
- Prosjekt «Unge ut i arbeid».
- Bistå i skoleutvikling og arbeid med Oppfølgingsordningen
- Utbygging av Solungen barnehage – fremdrift og godkjenning
- Følge opp tiltak under «Leve hele livet»
- Videreutvikle samarbeidet rundt Miljørettet helsevern
- Fiberutbygging Grue Finnskog er lyst ut høsten 2022 og kommunal finansiering må behandles i kommunestyret senest i starten av 2023.
- Oppfølging av regional næringsstrategi og vedtatte tiltaksstrategier næringsplan Grue kommune i 2023 som er:
 - Tiltak 1: Lage kommunedelplan for Grinder innen 2023.
 - Tiltak 2: Etablere elbillader i Svullrya.
 - Tiltak 4: Nye næringstomter opparbeides på Kirkenær og Grinder med vei, vann, avløp og fiber til tomtegrense innen 2024
 - Tiltak 8: Prosjekt Kirkenærgata 2023-2025.
- Avslutte deltagelse i CORA – prosjektet i juli 2023 (COnnecting Remote Areas with digital infrastructure and services).
- Utrede og styrke prehospitaltjenester i kommunen (ambulansetjeneste)

Økonomi

Økonomiavdelingen vil samlet sett styrkes inn i 2023. Dette er nødvendig for å kunne styrke økonomi- og innkjøpsforvaltningen, og samtidig følge opp de store omstillingene som kommunen nå står ovenfor både på kort og lengre sikt. Videreutvikling av systemer, planer og rutiner blir viktig i dette.

HR

HR-avdelingen, med medarbeidere innenfor lønn, personal og arkiv, jobber innenfor et bredt felt med mål om å drive helhetlig organisasjonsutvikling. I 2022 er det jobbet med heltidskultur prosjektet, og videreføring av det som hovedprosjekt. Arbeidet med hovedprosjektet er startet opp og vil fortsette i 2023 og 2024. HR-avdelingen leder arbeidet i delprosjektene som går ut på å utarbeide en helhetlig strategi for heltidskultur for hele kommuneorganisasjonen, samt utarbeidelse av utlysningspraksis for heltidskultur.

For 2023 vil det fortsatt være fokus på nærværarbeid og sykefraværsoppfølging, lederprogram, kompetanseutvikling, utvikle og styrke arbeidet på HR-feltet for øvrig, samt optimalisere bruken av de digitale verktøy Grue kommune har innenfor området, herunder bl.a. sak- og arkivsystemet Websak 8+, kvalitetssystemet, webcruiter og Visma-modulene knyttet til HR.

2.3.3 Samfunn

Enhet samfunn består av avdelingene landbruk, kommunalteknikk, service og kjøkken. Landbruk innbefatter jordbruk, skogbruk og viltforvaltning. Eiendomsforvaltningen er en del av kommunalteknikk. Service inkluderer renhold, vaskeri, servicetorg, kultur og bibliotek. Kjøkken driver institusjonskjøkken og kantine.

Sentrale resultater					
Brukerperspektiv		Res 20	Res 21	Res 22	Mål 23
Kommunebarometeret	Miljø og ressurser	215	79	75	75
Kommunebarometeret	Saksbehandling	-	64	145	64
Kommunebarometeret	Vann og avløp	117	376	218	150
Medarbeiderperspektiv		Res 20	Res 20	Res 22	Mål 23
Lavt sykefravær	Sykefraværspersent (total)	3,2	7,3	5,3	≤6
Ressursperspektiv		Res 20	Res 21	Res 22	Mål 23
Drift i balanse	Budsjettavvik (i tusen kr)	-1 219	-1 522	-1 292	0

Økonomiske rammer					
	2022	2023	2024	2025	2026
Samfunn og næring (i tusen kr.)	25 371	32 325	30 994	30 377	30 377

Risikovurdering							
Risiko	S	K	P	Risikoreduserende tiltak	S	K	R
Brukerperspektiv: Avvik tjenesteyting	3	3	9	Oppfølging av kvalitetssystemet. Samarbeid på tvers. Kompetanseutvikling. Innføring av ny teknologi/digitale løsninger.	2	2	4
Medarbeiderperspektiv: Sykefravær	2	2	4	Oppfølging av 10-faktor. Aktiv tilrettelegging og tett sykefraværsoppfølging.	2	2	4
Ressursperspektiv: Avvik fra driftsbudsjettet	3	3	9	Eierskapsmelding. Styrking av planverk. Koordinering av ressurser. Utleie/salg/avvirkning.	2	3	6

Mål		
Hovedmål:		
Sikre god og effektiv landbruks- arealbruks- og byggesaksbehandling i kommunen.		
<i>Delmål:</i>	<i>Indikator:</i>	<i>Måltall:</i>
Følge opp eierrollen i interkommunalt samarbeid.	Antall revideringer av Eiermelding i løpet av 4-årsperioden	4

Prioriteringer samfunn

LANDBRUK

Fortsatt fokus på driftsutbygginger i landbruket og Innovasjon Norge saker generelt. God og tilfredsstillende behandling av søknader om tilskudd innen jordbruk (produksjonstilskudd, RMP mm.) God oppfølging av tildelte konfliktdependende rovdrymidler. Det skal fortsatt være fokus på skogkulturarbeidet i kommunen, spesielt ungskogpleie. Prioritere arbeid med tilskudds- (skogkultur og skogsbilveg) og skogfondsforvaltning. Sammen med skogbruksplanutvalget, etablere et godt skogbruksplanleggingsprosjekt Grue øst for Glomma. Drive et forstlig godt skogbruk i kommuneskogen i henhold til kommunestyrets vedtak. Det skal arbeides for et godt internt samarbeid om den kommunale skogforvaltningen. Tilfredsstillende organisering/ utførelse av den kommunale viltforvaltningen, inkludert håndtering av viltpåkjørsler og kommunalt fellingslag.

KOMMUNALTEKNIKK

Fokus på tverrfaglig samarbeid, korrekt balanse mellom kompetanse, oppgaver og kapasitet. Legge til rette for kompetanseheving. Sørge for tidsriktig informasjon av endringer og tjenester som berører innbyggere i Grue kommune. Leverer tjenester og varer, være imøtekommen som bygger på REAL.

Kommunalteknikk

Tilrettelegge for en effektiv og riktig saksbehandling i henhold til lovverket. Jobbe for at samfunnsenheten og kommunalteknikk skal være aktive innen samfunnsutviklingen i Grue. Øke kontrollvirksomhet av tiltak. Internt dele på kunnskap, erfaring og kjennskap til arbeidsoppgaver.

Eiendom

Oppfølging og gjennomføring av planverk, herunder boligsosial handlingsplan. Planen gir føringer på avhending av uhensiktsmessige boliger og bygging av nye tilrettelagte for vanskeligstilte på boligmarkedet. Nøye oppfølging og reduksjon av energiforbruk i kommunale formålsbygg. Arbeide for å ta igjen noe av vedlikeholdsetterslepet på kommunale bygg, som forutsetter økte drifts- og investeringsmidler.

Den enkelte arbeidsplass er den viktigste og mest effektive læringsarenaen. Alle arbeidsplasser må skape et miljø der det å dele kunnskap og erfaringer blir en daglig del av arbeidet.

SERVICE

Fokus på samarbeid internt og eksternt for å kunne yte de beste tjenestene mot innbyggere og brukere i kommunale bygg. Fortsette med å motivere hverandre til å skape et godt arbeidsmiljø. Kommunens verdigrunnlag REAL skal være fundamentet i alle sammenhenger. Kompetanseheving i form av erfaringsdeling og kurs.

Renhold

Fokus på et rent innemiljø gjennom bruk av renholdstandarden NS-INSTA800.

Servicetorg

Fortsette å være kommunens førstelinje. Ta imot alle henvendelser på en imøtekommende og positiv måte. Fokus på mer bruk av vår digitale kommunevert og andre digitale løsninger som f.eks. skjemaer.

Kultur

Fokus på å utvikle fritidstilbud og følge opp vedtatte relevante planer. Samarbeide tverrfaglig og med lokale lag, andre frivillige og foreninger. Tilrettelegge for et godt og variert fritidstilbud for alle.

Bibliotek

Fortsette det nære samarbeidet med skole og barnehage. Tilrettelegge for møteplasser, aktiviteter og arrangementer i egen regi og i samarbeid med eksterne aktører, som Bibliotekets venner og Litteraturfestivalen i Grue. Etablere meråpent bibliotek i den hensikt å skape et mer tilgjengelig tilbud gjennom en ny møteplass som kan styrke både leseopplæring og kunnskapsdannelse.

KJØKKEN

Prioritere det å lage god og ernæringsriktig mat for institusjon og hjemmeboende, samt fortsatt videreføre Matgledekorpsets anbefalinger. Ha stor fokus på matsikkerhet. Viktigheten av medarbeidere med faglig kompetanse.

2.3.4 Oppvekst

Enhet oppvekst består av avdelingene skole, barnehage, kulturskole og helsestasjon. I tillegg har området ansvar for voksenopplæring, samt oppfølgingsansvar for de interkommunale tjenestene Solør PPT og Solør barneverntjeneste (med Åsnes som vertskommune).

Sentrale resultater					
Brukerperspektiv		Res 20	Res 21	Res 22	Mål 23
Kommunebarometeret	Barnehage	20	-	5	5
Kommunebarometeret	Barnevern			86	50
Kommunebarometeret	Grunnskole	230	-	42	40
Medarbeiderperspektiv		Res 20	Res 21	Res 22	Mål 23
Lavt sykefravær	Sykefraværsprosent (total)	5,7	-	-	7.0
Ressursperspektiv		Res 20	Res 21	Res 22	Mål 23
Drift i balanse	Budsjettavvik	- 394	-	-	0

Økonomiske rammer					
	2022	2023	2024	2025	2026
Oppvekst (i tusen kroner)	67 334	69 338	67 577	66 868	66 568

Risikovurdering							
Risiko	S	K	P	Risikoreduserende tiltak	S	K	R
Brukerperspektiv: Avvik tjenesteyting	3	4	12	Kvalitetssystem – internkontroll. Avslutte Kultur for Læring og gjennomføring av kompetanseutvikling, Oppfølgingsordningen og Kompetanseløft med kompetansepakker .	3	2	6
Medarbeiderperspektiv: Høyt sykefravær	3	4	12	Tett oppfølging ved sykdom. Arbeidsoppgaver i tråd med kompetanse. Gjennomføring av tiltak i kompetanseutviklingsplanen.	3	2	6
Ressursperspektiv: Avvik fra driftsbudsjettet	3	4	12	Tett oppfølging av ressursbruk og økonomisk balanse. Rask iverksetting av tiltak.	3	2	6

Mål		
Hovedmål: Sikre gode og trygge oppvekstvilkår som gir alle barn og unge likeverdig tilbud og muligheter for mestring.		
<i>Delmål:</i>	<i>Indikator:</i>	<i>Måltall:</i>
Trivsel, læring og mestring	Elevundersøkelsen 7. trinn (gjen. snitt av 10 indikatorer)	4,2
Trivsel, læring og mestring	Elevundersøkelsen 10. trinn (gjen. snitt av 11 indikatorer)	4,0
Bedrede skolerresultater	Grunnskolepoeng	41

Prioriteringer oppvekst

Tilpasse tjenestene til synkende barnetall.

Det har vært synkende barnetall i Grue over flere år. Dette har medført mindre inntekter til kommunen for å drifte tjenester som barnehage, skole, helsestasjonstjenester og barnevern. For å imøtekomme denne utviklingen er det foretatt årlig redusering av bemanning i den grad det ikke går på bekostning av nasjonale bestemmelser for bemanning og norm for helsestasjonstjenester.

Barnehagene Gromungen og Solungen er nå samlet i lokalene til Solungen, og det vil i løpet av høsten 2021 avsluttes utredninger mht påbygg på Solungen.

Det vil være naturlig å se nedgang i elevtall opp mot ressursbruk i skolen. Ressurser til ledelse og funksjoner er redusert, slik at tildelte rammer sikrer de beste løsningene for elevene beste og en felles praksistilnærming.

De siste to årene har vi hatt en økning i antall fødsler igjen. I 2019 hadde vi kun 18 fødsler, men i 2020 var tallet 25 og i 2021 vil vi havne på 30 nye barn. I tillegg har vi noen flere barn med spesielle behov som krever tettere oppfølging av helsestasjonen, og som vil kreve mer av både barnehage og skole på sikt.

Ressurser til forebygging og tverrfaglig innsats for barn og familier.

Det foreslås ingen reduksjoner for helsestasjonstjenester/ skolehelsetjeneste da denne tjenesten er svært viktig i ett forebyggende perspektiv for barn og familier i Grue.

Når det gjelder andel barn i barnevernet har Grue en høyere andel enn de vi sammenligner oss med. I tillegg ligger kommunen svært høyt på utgifter per barn som omfattes av omsorg utenfor hjemmet. Den forebyggende innsatsen er styrket og systematisert gjennom planen «Samordning av tiltak og tjenester for barn og unge i Grue». Et tverrfaglig familieteam vil videreføres som et prosjekt støttet av eksterne midler og vil være et godt forebyggende element for barn og familier som trenger hjelp og tiltak fra ulike fagområder. Det vil bli gjennomført «Kvello runder» i Solungen i 2022.

Utvikling av tjenestekvalitet

Gjennom kompetanseutviklingstiltak jf kommunal plan og nasjonale midler til styring av kompetanse har 2 ansatte vært i videreutdanning skoleåret 21/22. Antall studenter bør ikke overstige 3-4 stk i de kommende årene. Grue deltatt i den samordnede innsatsen Kultur for Læring i Hedmark. Kultur for læring er et forbedrings- og innovasjonsarbeid der alle grunnskoler (2016-2020) og barnehager (2017-2021) i alle kommuner i Hedmark deltar. Analysearbeid og tiltak knyttet til siste undersøkelse høsten 2020 vil fortsette i 2021/2022. En forlengelse av Kultur for Læring vil fortsette med støtte fra SePu (Høgskolen i Innlandet) knyttet til Kompetanseløft for spesialundervisning og inkludering.

Pedagogisk praksis forbedres kollektivt i alle barnehager og skoler. I Kultur for læring skal alle delta sammen slik at den samlede kompetansen og kapasiteten forbedres. Samtidig vil samarbeidet med oppfølgingsordningen prege skoleutviklingsarbeidet. Gjennomføringsdelen av oppfølgingsordningen vil skje i løpet av skoleårene 21/22 og 22/23.

At skolehelsetjenesten har blitt en del av sektorområdet oppvekst krever at vi internt i organisasjonen fortsatt jobber med et samlende og felles kontekstuellet utgangspunkt.

Etter en lang periode preget av pandemi vil oppvekst fokusere på å rekruttere og videreutvikle tilbudet og kvaliteten i kulturskolen. SFO har også blitt preget av de pålagte begrensningene, men er nå tilbake med et normalt antall barn.

2.3.5 Hjemmebaserte tjenester

Hjemmebaserte tjenester består av avdelingene Hjemmetjenesten, Heldøgns omsorgsboliger og Rehabilitering og bistand. Avdelingene yter tjenester etter Lov om kommunale helse- og omsorgstjenester, Lov om pasient- og brukerrettigheter m.m.

Sentrale resultater					
Brukerperspektiv		Res 20	Res 21	Res 22	Mål 23
Hverdagsrehabilitering	Reduksjon per bruker i antall besøk per døgn målt i prosent			20 %	30 %
Bruk av støttestrømpepåtrekker, Doff N Donner	Reduksjon i antall brukere som mottar personalbistand til strømpepåtrekker målt i prosent			–	20 %
Medarbeiderperspektiv		Res 20	Res 21	Res 22	Mål 23
Lavt sykefravær	Sykefraværprosent (total)	12,8 %	11 %	17 %	10 %
Ressursperspektiv		Res 20	Res 21	Res 22	Mål 23
Drift i balanse	Budsjettavvik	840 014	3 138 827	-154 050	0

Økonomiske rammer					
	2022	2023	2024	2025	2026
Hjemmebaserte tjenester (i tusen kr)	51 217	55 698	57 069	54 498	54 168

Risikovurdering							
Risiko	S	K	P	Risikoreduserende tiltak	S	K	R
Brukerperspektiv: Avvik tjenesteyting	4	4	16	Sikre god internkontroll. Fokus på gode systemer, faglige rutiner og kvalitetsutvalg.	3	3	9
Medarbeiderperspektiv: Sykefravær	4	3	12	Sikre gode systemer for oppfølging av sykmeldte. Sørg for god forankring i ledelse, hos tillitsvalgte og verneombud.	3	2	6
Ressursperspektiv: Avvik fra driftsbudsjettet	3	4	12	Tett oppfølging av enhetsleder og avdelingsledere på økonomi, god økonomirapportering og rask iverksetting av korrigerende tiltak.	2	3	6

Mål		
Hovedmål: Et fleksibel og differensiert helse- og omsorgstilbud i Grue kommune.		
<i>Delmål:</i>	<i>Indikator:</i>	<i>Måltall:</i>
Sikre tilstrekkelig kompetanse i enheten	Andelen ansatte med fagutdanning og høyskoleutdanning i enheten målt i prosent	Mål: 90 %

Prioriteringer Hjemmebaserte tjenester

Kvalitetsforbedring

Arbeidet med kvalitetsforbedringer i enheten fortsetter. Det innebærer utarbeidelse av nødvendige prosedyrer, rutiner og sjekklister. Nytt kvalitetssystem er tatt i bruk, herunder både avviksbehandling, rutiner, prosedyrer, årshjul og risiko- og sårbarhetsanalyser. Dette legger grunnlag for god styring, kontroll og økt tjenestekvalitet. Det er opprettet to Kvalitetsutvalg i enheten. Kvalitetsutvalgene består av ledelse, tillitsvalgte og verneombud. Her behandles avvik og behov for endringer og forbedringer identifiseres. Ved behov tas sakene videre til Lokalt AMU ved Grue Helsetun. Dette skal medføre kvalitetsforbedring i tjenestene. Det vises i denne sammenheng til Forskrift om ledelse og kvalitetsforbedring i helse- og omsorgstjenesten.

Utviklingsarbeid

Enheten har startet et treningstilbud som kalles «Sterk og stødig» i avdeling Rehabilitering og bistand. Det innebærer et treningstilbud for eldre over 65 år. Det skal trenes styrke og balanse ledet av frivillige instruktører. Det har vært god oppslutning om tiltaket, og tilbudet består nå av 3 treningsgrupper. Faglig veiledning gis av fysioterapeut. Avdeling Heldøgns omsorgsboliger har anskaffet en Motiview-sykel som skal benyttes for trening og opplevelser for beboerne.

Velferdsteknologi

Kommunen har anskaffet en velferdsteknologisk kjerneplattform i samarbeid med de øvrige HIKT-kommunene. Sensio er leverandøren som er valgt, og HDO er den første avdelingen i kommunen som skal ta i bruk IKOS-tavle. IKOS-tavlen er en digital tavle som skal være et viktig hjelpemiddel for de ansatte i organisering, fordeling og prioritering av arbeidsoppgavene på avdelingen.

Økt bruk av velferdsteknologi kan gi brukere mulighet til økt mestring og selvstendighet. I tillegg kan det forenkles arbeidsoppgavene som utføres. Eksempler fra enheten er multidosedispenser og støttestrømpepåtrekker.

Innføring av teknologi vil medføre endringer i dagens ansvar og arbeidsoppgaver. Pårørende kan bli mer involvert og oppleve økt trygghet i forhold til sine nærmeste.

Sykefraværarbeid

Sykefraværarbeidet følges tett opp i avdelingene. Sykefraværet i enheten har blitt vesentlig lavere i 2022 sammenlignet med 2021. Enheten erfarer godt samarbeid med NAV. Godt sykefraværarbeid krever gode rutiner og støttefunksjoner i samarbeid med NAV, ledelse, tillitsvalgte, verneombud og ansatte. I tillegg er nærværarbeid viktig for å gi ansatte tilbakemeldinger, veiledning og støtte.

2.3.6 Sykehjem

Enheten består av tre avdelinger; 1.etasje, 2.etasje og Tildelingskontoret. Avdelingene yter tjenester etter Lov om kommunale helse- og omsorgstjenester, Lov om pasient- og brukerrettigheter m.m.

Sentrale resultater					
Brukerperspektiv		Res 20	Res 21	Res 22	Mål 23
God dialog med pasient og pårørende	Innkomstsamtale/årssamtale	-	-	-	90%
Ernæringsoppfølging hos sykehjemsbeboere	Kartlegging av ernæringsstatus				100%
Medarbeiderperspektiv		Res 20	Res 21	Res 22	Mål 23
Lavt sykefravær	Sykefraværsprosent (total)	11,33	15,26	16,25	10,0
Ressursperspektiv		Res 20	Res 21	Res 22	Mål23
Drift i balanse	Budsjettavvik	2902000	145000	-	0

Økonomiske rammer					
	2022	2023	2024	2025	2026
Sykehjem (i tusen kr)	46 857	52 953	52 953	52 953	52 624

Risikovurdering							
Risiko	S	K	P	Risikoreducerende tiltak	S	K	R
Brukerperspektiv: Avvik tjenesteyting	4	4	16	Sikre god internkontroll. Fokus på gode systemer, faglige rutiner og et velfungerende kvalitetssystem.	3	3	9
Medarbeiderperspektiv: Sykefravær	4	3	12	Sikre gode systemer for rask oppfølging av sykmeldte. Sørge for god forankring i ledelse, hos tillitsvalgte og verneombud.	3	2	6
Ressursperspektiv: Avvik fra driftsbudsjettet	3	4	12	Tett oppfølging av enhetsledere på økonomi, god økonomirapportering og rask iverksetting av korrigerende tiltak	2	3	6

Mål		
Hovedmål: Et fleksibel og differensiert helse- og omsorgstilbud i Grue kommune.		
<i>Delmål:</i>	<i>Indikator:</i>	<i>Måltall:</i>
Sikre tilstrekkelig kompetanse i tjenestene	Andelen ansatte med fagutdanning og høyskoleutdanning i enheten målt i prosent	Mål: 90 %

Prioriteringer sykehjem

Kvalitetsforbedring

Arbeidet med kvalitetsforbedringer i tjenestene videreføres. En viktig del av dette arbeidet er videre oppbygging og implementering av det nye kvalitetssystemet som er tatt i bruk. Det er et kontinuerlig arbeid - ROS-analyser, rutiner og prosedyrer, avvikshåndtering. For å sikre en kontinuerlig oversikt over avvik, herunder uønskede hendelser, pasient/brukerevalueringer og klager har enheten to kvalitetsutvalg. Kvalitetsutvalgene består av ledelse, tillitsvalgte og verneombud. De har systematisk oppfølging av avvik/uønskede hendelser og finner forbedringsforslag og tiltak. Aktuelle saker tas videre opp i lokalt AMU ved Grue Helsetun. Dette legger grunnlag for god styring, kontroll og tjenestekvalitet.

Utviklingsarbeid

Enheten har over tid hatt utfordringer. På bakgrunn av dette ble det startet et forprosjekt for å kartlegge forholdene og igangsette et forbedringsarbeid. Enheten igangsatte høsten 2021 et hovedprosjekt for å gjennomføre forbedringstiltak. Prosjektet "Morgendagens omsorg" skal gå over 2 år.

I hovedprosjektet har enheten tre mål:

1. Ansatte og ledere skal ha kompetanse til å yte tjenester som møter lovkrav og pasientens behov.
2. Arbeidsmiljøet skal fremme samarbeid, fokus på pasienten og faglig utvikling.
3. Sykehjemmet skal ha et godt omdømme.

Hovedprosjektet ledes av en prosjektleder, og eksterne samarbeidspartnere bidrar inn i prosjektet med ulik kompetanse – KLP, NAV, KS, Utviklingssenter for sykehjem og hjemmetjenester i Innlandet. Prosjektet er organisert i arbeidsgrupper. Alle ansatte jobber kontinuerlig med framdrift i fagmøter, avdelingsmøter, personalmøter og i tillegg gjennomføres det heldagssamlinger.

En revisjon av tildelingskriteriene skal gjennomføres - Dette for å ivareta tjenestemottakernes rettsikkerhet og sikre likeverdig behandling, tydeliggjøre kommunenes ansvar som forvalter og tjenesteyter, skille mellom forvaltning og utførelse, oppnå bedre styring mellom bruk av ressurser og behov og sikre helhetlige tjenester og helhetlige pasientforløp.

Velferdsteknologi

Enheten vil arbeide videre med å ta i bruk velferdsteknologiske løsninger for å øke trygghet, sikkerhet og livskvalitet for pasientene. Enheten vil se på muligheter for å benytte teknologi som kan forenkle hverdagen for ansatte.

Sykefraværsarbeid

Sykefraværsarbeidet må fortsatt følges opp. Avdelingslederne skal ha tett kontakt med ansatte for å forebygge sykefravær og følge opp sykemeldte. Avdelingslederne har fått økt kompetanse, og det må settes av tid til dette arbeidet. Det krever også et godt samarbeid med NAV og fastlege. Godt sykefraværsarbeid krever gode rutiner og støttefunksjoner i samarbeid med NAV, ledelse, tillitsvalgte, verneombud og ansatte.

2.3.7 Tilrettelagte tjenester

Enheten består av tre avdelinger; avdeling miljø- og oppfølgingstjenesten (MOT), avdeling HDO funksjonshemmede og avdeling psykisk helse og avhengighet. Avdelingene yter tjenester etter Lov om kommunale helse- og omsorgstjenester, Lov om pasient- og brukerrettigheter m.m.

Sentrale resultater							
Brukerperspektiv		Res 20	Res 21	Res 22	Mål 23		
Ventetid på støttekontakt	Andel vedtak med iversettelsestid 0-15dager	73,3%	83,3%	100%	90%		
Dagaktivitetstilbud til personer med utviklingshemming	Andel personer med psykisk utviklingshemming med vedtak om dagaktivitetstilbud	0	0	0	30%		
Årsverk i psykisk helse- og rusarbeid	Totalt antall årsverk innen psykisk helse- og rusarbeid, per 1000 innbyggere	4,1	4,3	4,33	4,6		
Medarbeiderperspektiv		Res 20	Res 21	Res 22	Mål 23		
Lavt sykefravær		Sykefraværprosent (total)		12,51	14,18	15,82	12,0
Ressursperspektiv		Res 20	Res 21	Res 22	Mål 23		
Drift i balanse		Budsjetttavvik		1 864 722	3 603 812	7 053 966	0

Økonomiske rammer					
	2022	2023	2024	2025	2026
Tilrettelagte tjenester (i tusen kr)	47 485	57 813	56 297	56 863	56 534

Risikovurdering							
Risiko	S	K	P	Risikoreducerende tiltak	S	K	R
Brukerperspektiv: Avvik tjenesteyting	4	4	16	Sikre god internkontroll. Fokus på gode systemer, faglige rutiner og kvalitetsutvalg	3	3	9
Medarbeiderperspektiv: Sykefravær	4	3	12	Sikre gode systemer for rask oppfølging av sykmeldte. Sørge for god forankring i ledelse, hos tillitsvalgte og verneombud.	3	2	6
Ressursperspektiv: Avvik fra driftsbudsjettet	3	4	12	Tett oppfølging av enhetsleder og avdelingsledere på økonomi, god økonomirapportering og rask iverksetting av korrigerende tiltak	2	3	6

Mål		
Hovedmål:		
Et fleksibel og differensiert helse- og omsorgstilbud i Grue kommune.		
<i>Delmål:</i>	<i>Indikator:</i>	<i>Måltall:</i>
Sikre tilstrekkelig kompetanse i tjenestene	Rekruttere ansatte med høyskole og fagutdanning innen helse- og omsorg	Mål: 95%

Prioriteringer tilrettelagte tjenester

Kvalitetsforbedring

Proessen med kvalitetsforbedringer i tjenestene videreføres. Videre oppbygging og implementering av nytt kvalitetssystem er en del av forbedringsarbeidet. Dette bidrar til å legge grunnlag for god styring, kontroll og tjenestekvalitet. Det må sikres en kontinuerlig oversikt over avvik, herunder uønskede hendelser, pasient/brukerevalueringer og klager. Det er opprettet to kvalitetsutvalg i enheten som skal bidra til å følge opp disse hendelsene/ avvikene og komme med forbedringsforslag. Aktuelle saker blir videre tatt opp i lokalt AMU ved Grue helsetun. Kompetanseplaner på avdelingene brukes for å øke kompetansen hos ansatte systematisk.

Utviklingsarbeid

Helse- og omsorgstjenestene skal gi helhetlige og koordinerte tjenester til tjenestemottakere. Enheten ved avdeling psykisk helse og avhengighet har opprettet en miljøarbeidertjeneste som skal yte helhetlige tjenester til den enkelte mottaker. Det vil bli færre ansatte og enheter/ avdelinger som skal koordinere og samarbeide med den enkelte tjenestemottaker og hverandre. Denne organiseringen vil gi også gi et bedre utgangspunkt for å bygge relasjoner og tillit mellom tjenestemottakere og tjenesteytere. Samtidig er det opprettet tilbud om korttidsplass, akutt plass, samt mulighet for brukerstyrt seng, i avdeling psykisk helse og avhengighet. Enheten har større fokus på å organisere aktivitetstilbud innfor forskjellige målgrupper og aldre. Det blir søkt om midler for å styrke det forebyggende arbeidet. Enheten vil bruke mer ressurser på å søke aktuelle midler fra statsforvalteren for å styrke og øke tilbudet fremover også.

Velferdsteknologi

Teknologi kan bidra til økt trygghet, sikkerhet, selvstendighet og livskvalitet for noen. Enheten vil fremover øke kunnskap og kjennskap om velferdsteknologi, og ta teknologiske løsninger i bruk dersom det gir muligheter og bedre hverdag for først og fremst tjenestemottaker, men også tjenesteytere.

Sykefraværsarbeid

Sykefraværet i enheten Oppfølging av sykemeldte kan skje internt på enheten, og sammen med andre som fastlege og NAV. Avdelingslederne vil bruke både tid og ressurser for å kunne forebygge sykefravær og følge opp sykemeldte. Avdelingslederne har erfaring på å drive denne oppfølgingen, og har fått opplæring i oppfølgingen. Dette bør tilbys videre for å være oppdaterte og holde vedlikeholde kompetansen. Ansatte bør også kjenne godt til sine rettigheter og plikter som ansatt. Systematisk oppfølging av nærvær- og sykefraværsoppfølging vil bli fulgt opp ihht årshjul og kvalitetssystem som er nevnt ovenfor. Aktuelle bidragsytere og samarbeidspartnere kan være NAV, HR-avdelingen, tillitsvalgte, verneombud, ansatte og ledelse.

2.3.8 NAV

Enheten består av kommunale og statlige tjenester. Kontoret har 5 kommunalt ansatte. På kommunalt område gis det tjenester etter Sosialtjenesteloven i NAV. Tjeneste er økonomisk sosialhjelp, kvalifiseringsprogram, økonomisk- gjeldsrådgivning og oppfølging mot arbeid og aktivitet.

Sentrale resultater					
Brukerperspektiv		Res 20	Res 21	Res 22	Mål 23
Behandlingstid på søknad	Andel vedtak med innen 14 dager	Snitt 9 dager	Snitt 6 dager	-	7 dager
Antall bruker som mottar økonomisk sosialhjelp	Reduser antall med overgang til arbeid	185	197	-	180
Medarbeiderperspektiv		Res 20	Res 21	Res 22	Mål 23
Lavt sykefravær	Sykefraværprosent (total)	?	?	-	?
Ressursperspektiv		Res 20	Res 21	Res 22	Mål 23
Drift i balanse	Budsjettavvik	-1.254	-2.836	-	0

Økonomiske rammer					
	2022	2023	2024	2025	2026
NAV (i tusen kr)	13 044	13 227	13 227	13 227	13 227

Risikovurdering							
Risiko	S	K	P	Risikoreducerende tiltak	S	K	R
Brukerperspektiv: Uønskede hendelser	1	5	5	Rutiner for hendelser der ansatte utsettes for trusler eller utsettes for vold	1	4	4
Medarbeiderperspektiv: Sykefravær	2	3	6	Sikre gode systemer for rask oppfølging av sykmeldte. Sørge for god forankring i ledelse, hos tillitsvalgte og verneombud.	2	3	6
Ressursperspektiv: Avvik fra driftsbudsjettet	3	3	9	Måltrettet arbeid for å redusere forbruk gjennom overgang til arbeid.	2	3	6

Mål		
Hovedmål: God bruker oppfølging med en klar målsetting om overgang til arbeid.		
<i>Delmål:</i>	<i>Indikator:</i>	<i>Måltall:</i>
Sikre tilstrekkelig kompetanse oppfølging og kjennskap til arbeidsmarkedets muligheter.	Redusere antallet med økonomisk stønad fra NAV	Mål: 180

Prioriteringer NAV

Kvalitetsforbedring

Arbeidet med kvalitetsforbedringer i tjenestene må videreføres. Det skal utarbeides et årshjul for faste oppgaver og oppfølging av prosedyrer/ rutiner. Prosessen med oppbygging og implementering av nytt kvalitetssystem vil være en del av forbedringsarbeidet. Dette vil bidra til å legge grunnlag for god styring, kontroll og tjenestekvalitet. Det må sikres en kontinuerlig oversikt over avvik, herunder uønskede hendelser, pasient/brukerevalueringer og klager. Det er opprettet to kvalitetsutvalg i enheten som skal bidra følge opp disse hendelsene/ avvikene og komme med forbedringsforslag.

Utviklingsarbeid

Helse- og omsorgstjenestene skal gi helhetlige og koordinerte tjenester til tjenestemottakere. Enheten har som målsetting å styrke miljøarbeidertjenesten som skal bidra til mer helhetlig tjenestetilbud til den enkelte. Det vil bli færre ansatte og enheter som skal koordinere og samarbeide med den enkelte tjenestemottaker. Denne organiseringen vil gi også gi et bedre utgangspunkt for å bygge relasjoner og tillit mellom tjenestemottakere og tjenesteytere.

Andre momenter som evalueres og evt forbedres og justeres ut fra behovet er endret arbeidstider for ansatte, oppretter et korttidstilbud i avdeling psykisk helse og rus og har mer fokus på aktivitetstilbud.

Enheten vil bruke mer ressurser på å søke aktuelle midler fra statsforvalteren for å styrke og øke tilbudet i enheten.

Velferdsteknologi

Teknologi kan bidra til økt trygghet, sikkerhet, selvstendighet og livskvalitet for noen. Enheten vil fremover øke kunnskap og kjennskap om velferdsteknologi, og ta teknologiske løsninger i bruk dersom det gir muligheter og bedre hverdag for først og fremst tjenestemottaker, men også tjenesteyter.

Sykefraværsarbeid

Oppfølging av sykemeldte kan skje internt på enheten, og sammen med andre som fastlege og NAV. Avdelingslederne vil bruke både tid og ressurser for å kunne forebygge sykefravær og følge opp sykemeldte. Avdelingslederne har erfaring på å drive denne jobben, men det bør tilbys opplæring for å oppdatere og vedlikeholde kompetansen.

Systematisk oppfølging av nærvær- og sykefraværsoppfølging vil bli fulgt opp ihht årshjul og kvalitetssystem som er nevnt ovenfor. Aktuelle bidragsytere og samarbeidspartnere kan være HR-avdelingen, tillitsvalgte, verneombud, ansatte og ledelse.

2.4 Budsjett og økonomiplan

2.4.1 Driftsbudsjett

Kommunestyret skal i medhold av kapittel 5 i forskrift om økonomiplan, årsbudsjett, årsregnskap og årsberetning for kommuner og fylkeskommuner mv. vedta økonomiplan og budsjett etter oppstillingene (budsjett- og regnskapsforskriften);

- § 5-4 Bevilgningsoversikt – drift
 - ✓ Første ledd (omtalt som Bevilgningsoversikt drift A)
 - ✓ Andre ledd (omtalt som Bevilgningsoversikt drift B)
- § 5-5 Bevilgningsoversikt – investering (omtalt som Bevilgningsoversikt investering)
- § 5-6 Økonomisk oversikt drift (denne kan utarbeides etter vedtak)

Konsekvensjustert budsjett

Etter å ha konsekvensjustert budsjettet for 2023 var det finansielle gapet (omstillingsbehovet) på **19,2 mill kroner**. Konsekvensjustert budsjett viser hva det vil koste å opprettholde gjeldende aktivitet i 2023, justert for lønnsendringer, lokale og sentrale vedtak samt endringer av inngåtte leverandøravtaler.

Forklaringene til det finansielle gapet er som følger;

- Rammetilskudd, inntekts- og formuesskatt, eiendomsskatt og andre generelle driftsinntekter (integreringstilskudd, vertskommunetilskudd, rentekompensasjon fra Husbanken) er økt med i alt 28,6 millioner kroner
- Renteinntekter og utbytte er økt med 0,9 mill kroner
- Rente og avdragsutgifter økt med 1,7 mill kroner
- Økning av nettoutgifter i driftsenheter og stab er økt med 42,5 millioner kroner - hovedtrekk;
 - ✓ Etablert flyktningetjeneste 7,2 mill
 - ✓ Legetjeneste 2,4 mill
 - ✓ Strøm/fjernvarme 12,6 mill
 - ✓ Ressurskrevende tjenester 10 mill
 - ✓ Økt avsetning lønnsreserve 2,6 mill
 - ✓ Barnevern 2 mill
 - ✓ Tilskudd private barnehager 2,2 mill
 - ✓ Netto sykevikarutgifter 4 mill
- Netto bruk disposisjonsfond 4,5 mill (nullstilt for å vise reelt gap)

Det finansielle gapet foreslås lukket ved følgende tiltak;

	2023	2024	2025	2026
Mer-/mindreforbruk konsekvensj. budsjett	19 223 600	19 135 600	19 359 500	19 359 500
Totale driftskostnader fra investeringsbudsjett	0	0	0	0
Valgte driftstiltak	-19 223 600	-19 135 600	-19 359 500	-19 359 500
Mer-/mindreforbruk budsjettversjon	0	0	0	0
Valgte tiltak				
Kommunedirektør	0	-190 058	-997 433	-997 433
Vedtatte tiltak ØP 22-25	0	-190 058	-997 433	-997 433
Økonomiavdeling	-536 900	-804 600	-804 600	-804 600
PKS-Nedbemannning økonomiavdelingen	-536 900	-804 600	-804 600	-804 600
Utviklingsavdeling	-2 619 000	-2 619 000	-2 619 000	-2 619 000
PKS-BEHOV - Veileder LIS1	116 000	116 000	116 000	116 000
PKS-Innsparing barnevern	-1 800 000	-1 800 000	-1 800 000	-1 800 000
PKS-Nedbemannning utviklingsavdelingen	-935 000	-935 000	-935 000	-935 000
Sum Rammeområde politikk, kommunedirektør, stab	-3 155 900	-3 613 658	-4 421 033	-4 421 033
Hjemmebaserte tjenester	-1 750 000	-2 750 000	-3 750 000	-3 750 000
HV-Omstilling vikarbruk	-750 000	-750 000	-750 000	-750 000
HV-Redusert tildeling av tjenester innen helse og omsorg	-1 000 000	-2 000 000	-3 000 000	-3 000 000
Sykehjem	950 000	950 000	950 000	950 000
HV-BEHOV-KAD-plass-alternativ B	950 000	950 000	950 000	950 000
Tilrettelagte tjenester	-750 000	-900 000	-900 000	-900 000
HV-Legge ned dagsenter tilrettelagte tjenester	-250 000	-400 000	-400 000	-400 000
HV-Redusert behov tilrettelagte tjenester	-500 000	-500 000	-500 000	-500 000
Sum Rammeområde helse og velferd	-1 550 000	-2 700 000	-3 700 000	-3 700 000
Oppvekst	-1 616 000	-3 376 500	-4 085 915	-5 373 632
O-Alternativ driftsform for barnehage på Svullrya (april)	-470 400	-627 900	-627 900	-627 900
O-Nesskogen elever starter på GBUS	-360 000	-620 000	-620 000	-620 000
O-Redusert bemanning barnehage til bemanningsnorm	-283 500	-933 100	-1 224 900	-1 524 800
O-Reduserte utgifter lærerlønn	-502 100	-1 195 500	-1 195 500	-1 195 500
O-Økt effektivisering jfr. KG1/Innlandet/Landet u Oslo	0	0	-417 615	-1 405 432
Sum oppvekst	-1 616 000	-3 376 500	-4 085 915	-5 373 632
Samfunn	-7 858 800	-8 639 800	-12 206 800	-12 206 800
SN- Renhold - redusert tilbud	-199 800	-199 800	-199 800	-199 800
SN-Bedre salgspris kommuneskog	-650 000	-650 000	-650 000	-650 000
SN-BEHOV-Veterinærvaktordning	230 000	230 000	230 000	230 000
SN-Effektiviseringskrav GBI	-639 000	-639 000	-639 000	-639 000
SN-Landbruk-nedtrekk stilling knyttet til kommuneskog	-200 000	-200 000	-200 000	-200 000
SN-Nedlegging bygdekino	-100 000	-100 000	-100 000	-100 000
SN-Privatisering av kommunale veier	0	-200 000	-200 000	-200 000
SN-Redusert gatebelysning (tidsstyring, slukking)	-200 000	-200 000	-200 000	-200 000
SN-Revurdere estimat strøm/fjernvarme	-5 100 000	-6 681 000	-10 248 000	-10 248 000
SN-Økt avkastning tjenesteområde kommuneskog	-1 000 000	0	0	0
Sum Samfunn	-7 858 800	-8 639 800	-12 206 800	-12 206 800

Finans	-5 042 900	-805 642	5 054 248	6 341 965
F-Bruk av disposisjonsfond	-5 042 900	-1 869 383	-1 287 717	0
F-Nullstille effekt avsetn./bruk av dispfond fra forrige års saldering	0	1 063 741	6 341 965	6 341 965
Sum finans	-5 042 900	-805 642	5 054 248	6 341 965

Bevilgningsoversikt drift A

Tall i hele tusen

	Regnskap 2021	Justert Budsjett 2022	Budsjett 2023	Budsjett 2024	Budsjett 2025	Budsjett 2026
Rammetilskudd	-169 321	-187 139	-198 241	-198 125	-197 596	-197 250
Inntekts- og formuesskatt	-151 256	-121 133	-126 768	-127 213	-127 657	-127 657
Eiendomsskatt	-11 444	-11 341	-15 000	-15 000	-15 000	-15 000
Andre generelle driftsinntekter	-7 059	-3 200	-11 412	-11 412	-11 412	-11 412
Sum generelle driftsinntekter	-339 080	-322 813	-351 421	-351 750	-351 665	-351 319
<i>Sum bevilgninger drift, netto</i>	<i>315 134</i>	<i>306 686</i>	<i>335 047</i>	<i>331 085</i>	<i>330 070</i>	<i>328 782</i>
Avskrivinger	16 913	17 662	17 662	17 662	17 662	17 662
Sum netto driftsutgifter	332 047	324 348	352 709	348 747	347 732	346 444
Brutto driftsresultat	-7 033	1 535	1 288	-3 003	-3 933	-4 875
Renteinntekter	-844	-1 046	-1 716	-1 716	-1 716	-1 716
Utbytter	-346	-67	-267	-267	-267	-267
Gevinster og tap på finansielle omløpsmidler	3	0	0	0	0	0
Renteutgifter	5 800	7 691	8 972	9 285	9 457	9 111
Avdrag på lån	13 766	13 000	13 374	14 179	14 355	14 355
Netto finansutgifter	18 379	19 578	20 363	21 481	21 829	21 483
Motpost avskrivinger	-16 913	-17 662	-17 662	-17 662	-17 662	-17 662
Netto driftsresultat	-5 567	3 450	3 989	816	234	-1 054
<i>Disponering eller dekning av netto driftsresultat</i>						
Overføring til investering	269	1 426	1 426	1 426	1 426	1 426
Avsetninger til bundne driftsfond	5 206	597	398	398	398	398
Bruk av bundne driftsfond	-4 671	-996	-771	-771	-771	-771
Avsetninger til disposisjonsfond	12 644	950	0	0	0	0
Bruk av disposisjonsfond	-7 881	-5 427	-5 043	-1 869	-1 288	0
Dekning av tidligere års merforbruk	0	0	0	0	0	0
Sum disp eller dekn av nto driftsresultat	5 567	-3 450	-3 989	-816	-234	1 054
Fremført til inndekking i senere år	0	0	0	0	0	0

Formålet med oppstillingen etter § 5-4 andre ledd er å vise hvordan tilgjengelige ressurser fordeles på de ulike kommunale tjenestene. Fordelingen pr rammeområde er vedtatt slik;

Bevilgningsoversikt drift B

Rammeområder	Regnskap 2021	Justert budsjett 2022	Budsjett 2023	Budsjett 2024	Budsjett 2025	Budsjett 2026
1 Politikk, kommunedirektør, stab	55 931	54 804	53 246	52 521	54 837	54 837
2 Helse og velferd	160 149	158 603	179 692	179 546	177 542	176 554
3 Oppvekst	74 598	67 334	69 338	67 577	66 868	66 568
4 Samfunn og næring	25 720	25 371	32 325	30 994	30 377	30 377
Sum bevilgninger drift, netto	316 398	306 112	334 601	330 638	329 624	328 336
<i>Herav:</i>						
Andre generelle driftsinntekter		-100				
Utbytter	-7	-7	-7	-7	-7	-7
Renteinntekter	-55					
KOSTRA-art 195 ført i første ledd	-4					
Avsetning til bundne driftsfond	4 936	530	331	331	331	331
Bruk av bundne driftsfond	-3 606	-997	-770	-770	-770	-770
Sum	1 264	-574	-446	-446	-446	-446
Korrigert bevilgninger drift, netto						
Tilsvarende post 6 i Drift A	315 134	306 686	335 047	331 084	330 070	328 782

Investeringsbudsjett

Kommunestyret skal vedta investeringsbudsjettet oppstilt etter forskriftens § 5-5 Bevilgningsoversikt investering. Skjema etter denne bestemmelsen blir vist som «Bevilgningsoversikt drift A» - som viser samlet finansieringsbehov samt hvordan dette er finansiert, og «Bevilgningsoversikt B» - som viser investeringstiltakene fordelt pr rammeområde. Investeringsbudsjettet skal til enhver tid gjenspeile et mest mulig realistisk investeringsnivå i perioden. Forpliktelser og prioriteringer i investeringsplanen legger føringer for kommunens gjeldsutvikling og økonomisk handlingsrom. Enkelte investeringstiltak som er flerårige må det forventes at budsjettrammen vil bli justert etter hvert som prosjektet blir klarere definert. Usikkerhetsgraden til budsjettrammenes størrelse og periodisering vil avhenge av hvilken fase prosjektet er i ved budsjetteringstidspunktet. Tabell under viser vedtatte investeringstiltak.

Bevilgningsoversikt A – investering

POST	TEKST	2023	2024	2025	2026
1	Investeringer i varige driftsmidler	19 445	59 000	10 700	2 500
2	Tilskudd til andres investeringer	500			
3	Investeringer i aksjer og andeler i selskaper	1 426	1 426	1 426	1 426
4	Utlån av egne midler				
5	Avdrag på lån				
6	Sum investeringsutgifter	21 371	60 426	12 126	3 926
7	Kompensasjon for merverdiavgift	-3 889	-11 800	-2 140	-500
8	Tilskudd fra andre	-152	0	0	0
9	Salg av varige driftsmidler			-1 500	-3 000
10	Salg av finansielle anleggsmidler				
11	Utdeling fra selskaper				
12	Mottatte avdrag på utlån av egne midler				
13	Bruk av lån	-14 944	-47 200 ²	-7 060	0
14	Sum investeringsinntekter	-18 985	-59 000	-10 700	-3 500
15	Videreutlån	12 000	12 000	12 000	12 000
16	Bruk av lån til videreutlån	-12 000	-12 000	-12 000	-12 000
17	Avdrag på lån til videreutlån	600	600	600	600
18	Mottatte avdrag på videreutlån	-600	-600	-600	-600
19	Netto utgifter videreutlån	0	0	0	0
20	Overføring fra drift	-1 426	-1 426	-1 426	-1 426
21	Avsetning til bundne investeringsfond				
22	Bruk av bundne investeringsfond	-960			
23	Avsetninger til ubundet investeringsfond				1 000
24	Bruk av ubundet investeringsfond				
25	Dekning av tidligere års udekket beløp				
26	Sum overføring fra drift og netto avsetning	-2 386	-1 426	-1 426	-426
27	Fremført til inndeckning (udekket beløp)	0	0	0	0

Skjema Bevilgningsoversikt B – investering viser årlig brutto budsjettramme for de investeringene som vedtas og behovet for disse i økonomiplanperioden.

² Hvorav 15 mill er ubrukte lånemidler

Bevilgningsoversikt B – investering

Rammeområder	Budsjett 2023	Budsjett 2024	Budsjett 2025	Budsjett 2026
1 Politikk, kommunedirektør, stab	1 500	1 500	0	0
2 Helse og velferd				
3 Oppvekst				
4 Samfunn og næring	18 445	57 500	10 700	2 500
Sum - investering varige driftsmidler	19 945	59 000	10 700	2 500

Vedtatte investeringer på tiltaksnivå

Som et supplement til bevilgningsoversiktene investering A og B vises en oppstilling over enkeltprosjekter som inngår i budsjettet for 2023 og øvrige år i økonomiplanperioden.

Tall oppgitt i hele tusen inkl. mva

TOTALSUM GRUE KOMMUNE	19 945	59 000	10 700	2 500
TILTAKSTEKST	2023	2024	2025	2026
Politikk, kommunedirektør, stab	1 500	1 500	0	0
Opparbeiding av næringstomter (Kirkenær/Grinder)	1 500	1 500		
Samfunn og næring	18 445	57 500	10 700	2 500
Meråpent bibliotek	300			
Glamox Luxo - rehabilitering av varme- og ventilasjonsanlegg	2 700			
Forprosjekt bygningsmasse Grue Helsetun	500			
Grue Helsetun - elbil-ladere	100			
Livssynsnøytralt seremonirom/avkjøling/stell	500			
Grue Helsetun, ENØK skifte av vinduer m.m.	0			2 500
Grue Helsetun, nytt sykesignalanlegg	0		3 500	
Grue Helsetun, Heis C-Block	0		700	
Boliger - rehabilitering	1 200			
Kommunale utleieboliger, 4nye boliger	2 000	6 000		
Industribygg I, Uteområde/asfaltering	600			
Dagsturhytte, delfinansiering- tippemidler	190			
Veilys, oppgradering - ENØK	500			
GBUS_2 x varmegjenvinner ventilasjon	390			
Taktekking Glamox, renner vann inn	1 400			
Kommunegård BF - nytt ventilasjon (del mot øst)	215			
Kommunegård BF - ny brannsentral inkl. detektor	300			
Kjøkken, Combidampere	300			
Barnehagebygg	5 000	17 500	2 500	
Ny brannstasjon	2 000	34 000	4 000	
Geovekst	250			

3 BUDSJETTMESSIGE FORUTSETNINGER OG ØKONOMISKE RAMMER

3.1 Det økonomiske opplegget for kommunene i 2022 - Statsbudsjettet

I statsbudsjettet legges det opp til en realvekst i kommunenes frie inntekter med om lag 1,7 mrd kroner. Dette er over det intervallet som ble angitt i kommuneproposisjonen for 2023. Oppjusteringen må ses i sammenheng med at anslaget for demografikostnader som finansieres med frie inntekter er økt med 0,9 mrd kroner som følge av SSBs nye befolkningsframskrivninger fra juli 2022.

Prisveksten har vært betydelig høyere enn anslått i RNB, blant annet som følge av økte priser på elektrisitet og byggevarer. Samlet sett fører dette til at regjeringen oppjusterer anslaget for lønns- og prisveksten i kommunal sektor i 2022 med 1,6 prosentpoeng til 5,3 prosent. Oppjusteringen medfører en økning av kostnadsnivået i kommunesektoren med 7,1 mrd kroner, som videreføres til 2023 uten ekstra finansiering. Anslaget for lønns- og prisveksten i 2023 er beregnet ut fra det oppjusterte kostnadsnivået for 2022. Regjeringen foreslår ingen justering i bevilgningene relatert til covid-19 utgifter for første halvår 2022 i tilknytning til statsbudsjettet for 2023. Det orienteres om at dette er en sak de vil komme tilbake til ved i Proposisjon om nysalderingen av statsbudsjettet for 2022 den 25. November. Denne skal førøvrig vedtas i Statsråd 2. desember.

Det er ingen endring i måltallet for skattenes andel av samlede inntekter, med andre ord skal disse også i 2023 utgjøre 40 prosent av samlede inntekter. For å oppnå dette inntektsmålet foreslås den kommunale inntektsskattøren økt med 0,2 prosentpoeng til 11,15 prosent for 2023.

Lønns- og prisveksten fra 2022 til 2023 (deflator) anslås til 3,7 prosent. Årslønnsveksten anslås til 4,2 prosent (utgjør i underkant av 60 prosent av deflatoren), og den kommunale prisveksten ut fra dette kan anslås til størrelsesorden 3,0 prosent.

Oppgaveendringer og korreksjoner i budsjettopplegget rammetilskudd 2022

I budsjettopplegget for 2023 er det foretatt følgende direkte justeringer i budsjetttrammene (oppgaveendringer og korreksjoner):

a) Barnehage

Maksimal foreldrebetaling foreslås redusert til kroner 3.000 per måned fra 1. januar 2023. For å kompensere for kommunenes inntektsbortfall i 2023 er rammetilskuddet økt med 329 mill kroner i 2023 fordelt etter kostnadsnøkkel for barnehage.

Gratis barnehageplass fra tredje barn i familien som går i garnehage samtidig foreslås innført fra 1. august 2023. For å kompensere for kommunenes inntektsbortfall er rammetilskuddet økt med 20 mill kroner i 2023, fordelt etter delkostnadsnøkkel for barnehage.

I forbindelse med at **pensjonspåslaget for private barnehager** ble redusert fra 13 prosent til 10 prosent fra 1. januar 2022 ble det innført en treårig overgangsordning for enkeltstående barnehager. Siden pensjonspåslaget for enkeltstående barnehager trappes videre ned i 2023 reduseres rammetilskuddet med 53 mill kroner, fordelt etter delkostnadsnøkkel for barnehage.

b) Barnevern

I tilknytning til **barnevernsreformen** er rammetilskuddet økt med ytterligere 498 mill kroner i 2023. En halvpart fordeles etter delkostnadsnøkkel for barnevern, mens den andre fordeles særskilt (tabell C) etter kommunens tidligere bruk av statlige barnevernstiltak. Økningen i 2023 er noe lavere enn tidligere signalisert. Dette skyldes dels en faseforskyvning knyttet til overgangsordningen for

spesialiserte fosterhjem og beredskapshjem og del oppdaterte tall for aktiviteten i det statlige barnevernet i 2021.

Ny barnevernslov trer i kraft fra 1. januar 2023 og inneholder en plikt for barnevernstjenesten til å utarbeide en plan for gjennomføring av samvær med foreldre, søsken og andre nærstående som barnet har et etablert familieliv med. Kommunenes merutgifter er anslått til 31,5 mill kroner, og rammetilskuddet er økt tilsvarende. Bevilgningen fordeles etter delkostnadsnøkkelen for barnevern. Ny barnevernslov innebærer videre at betalingsansvaret for **godtgjøring av sakkyndige oppnevnt av fylkesnemndene for barnevern og sosiale saker og til tolk i saker for fylkesnemndene**, blir overført fra kommunene til staten. Rammetilskuddet er derfor redusert med 19 mill kroner.

c) Kommunehelsetjeneste

Basistilskuddet til fastleger foreslås styrket med 480 mill kroner fra 1. mai 2023, og rammetilskuddet er økt tilsvarende med fordeling etter delkostnadsnøkkel for kommunehelse. Det foreslås at knekkpunktet avvikes og at det innføres et risikoustert basistilskudd, for å understøtte betaling for arbeidsbelastning og bedre oppfølging av medisinsk krevende listeinnbyggere. Det risikobaserte basistilskuddet skal i første omgang baseres på alder, kjønn og indikator for helsetilstand.

Rammetilskuddet er økt med 18 mill kroner for å dekke en tredjedel av veksten i kostnadene til **forvaltning og drift av nasjonale e-helseløsninger**, fordelt etter delkostnadsnøkkel for kommunehelse.

d) Grunnskole

Nytt prøvegjennomføringssystem øker graden av digitalisering og forventes å gi gevinster for kommune, primært knyttet til digitalisering av kartleggingsprøvene. Rammetilskuddet er redusert med kommunenes anslåtte gevinst på 12 mill kroner, fordelt etter delkostnadsnøkkel for grunnskole.

Regelendringer ny opplæringslov. Regjeringen tar sikte på å legge fram ny opplæringslov våren 2023. For at kommunene skal ha mulighet til å tilpasse seg flere av lovendringene foreslås rammetilskuddet økt med 5 mill kroner.

e) Sosial

Regelverket for arbeidsavklaringspenger ble endret ved behandlingen av revurdert nasjonalbudsjett for 2022, og det forventes at regelendringene vil redusere behovet for økonomisk sosialhjelp. Rammetilskuddet til kommunene er derfor redusert med 100 mill kroner, fordelt etter delkostnadsnøkkelen for økonomisk sosialhjelp.

f) Helårseffekter innarbeidet i 2023:

Maksimalpris foreldrebetaling barnehage ble redusert til kroner 3.050 per måned fra 1. august 2022, og rammetilskuddet ble økt med 315 mill kroner for å kompensere for inntektsbortfall i 2022. Regjeringen foreslår at kommunene kompenseres med ytterligere 400,4 mill kroner i 2023.

12 timer gratis SFO på første trinn ble innført høsten 2022. Tiltaket får helårseffekt i 2023, og rammetilskuddet er derfor økt med 795 mill kroner fordelt etter delkostnadsnøkkel for grunnskole.

Lovfestet rett til **barnekoordinator** ble innført fra 1. august 2022, og kommunene ble i 2022 kompensert med 100 mill kroner til innførings- og driftskostnader. Endringen får helårseffekt i 2023,

og rammetilskuddet i 2023 er derfor økt med ytterligere 83 mill kroner. Bevilgningen er fordelt etter delkostnadsnøkkel for kommunehelse.

Felles dagsats for tiltakspenger ble innført 1. januar 2022, og det ble lagt til grunn at dette vil øke behovet for sosialhjelp. Felles dagsats gjaldt kun for nye mottakere av tiltakspenger, og får dermed først helårseffekt i 2023. For å ta høyde for helårseffekt er rammetilskuddet økt med 18 mill kroner, fordelt etter delkostnadsnøkkel for sosial.

Fra 1. september ble det lovfestet at kommunene ikke skal ta hensyn til barnetrygd ved vurdering av søknad om økonomisk sosialhjelp. Tiltaket får helårseffekt i 2023, og rammetilskuddet økes derfor med ytterligere 387 mill kroner fordelt etter delkostnadsnøkkel for sosial.

De statlige veiledende satsene for økonomisk sosialhjelp ble økt fra 1. juli 2022. Den oppjusterte satsen videreføres i 2023 som grunnlag før prisstigning, og for å kompensere kommunene for helårseffekten økes rammetilskuddet i 2023 med 69 mill kroner fordelt etter delkostnadsnøkkel for sosialhjelp.

g) Følgende bevilgninger er ikke videreført fra 2022 til 2023:

- I. Kompensasjon for covid-19 utgifter, 913 mill kroner
- II. Økt bevilgning til sosialhjelp i forbindelse med høye strømpriser, 300 mill kroner
- III. Økt skjønnsramme vertskommuner med vesentlige utgifter til ukrainske flyktninger utover vertskommunetilskudd, 170 mill kroner
- IV. Engangsbevilgning til nasjonale e-helseløsninger, 8 mill kroner
- V. Universell utforming av IKT-løsninger, engangsbevilgning 34 mill kroner

3.2 Utslag og forutsetninger på kommunenivå

Oppgaveendringer og korreksjoner for kommunebudsjettet 2023 gir følgende utslag for Grue kommune:

Tall i hele tusen

a) Barnehage	
Maksimal foreldrebetaling	160,2
Gratis barnehageplass fra tredje barn i familien	10,0
Pensjonspåslag for private barnehager	-26,0
b) Barnevern	
Barnevernsreformen	177,7
Ny barnevernslov – plan for gjennomføring av samvær	21,6
Godtgjøring av sakkyndige oppnevnt av fylkesnemndene	-13,0
c) Kommunehelsetjeneste	
Basistilskudd til fastleger	492,2
Forvaltning og drift av nasjonale e-helseløsninger	18,5
d) Grunnskole	
Nytt prøvegjennomføringssystem	-7
Regelendringer ny opplæringslov	3
e) Sosial	
Regelverket for arbeidsavklaringspenger	-84,8
f) Helårseffekter innarbeidet i 2023	
Maksimalpris foreldrebetaling barnehage	195,0
12 timers gratis SFO på første trinn	487,9
Barnekoordinator	85
Felles dagsats for tiltakspenger	15,3
Ikke hensyn til barnetrygd ved vurdering av søknad om øk. sosialhjelp	328,1
Statlige veiledende satser for økonomisk sosialhjelp	58,5

Øvrige forutsetninger i kommunebudsjettet

Tekniske budsjettpremisser	Sum (i mill kr.)
<u>Avsatt lønnsreserve</u> Årslønnsveksten er anslått til 4,2 pst.	5,7
<u>Pensjon (budsjett/regnskapsmessig effekt inkl. adm. kostnad)</u> Det er budsjettet med en samlet premieinnbetaling (inkl. 2% arbeidstakerdel) på 52,7 mill kroner, hvorav 49,6 mill til KLP og 3,1 mill til STP. Premieavviket er budsjettet med 31,6 mill kroner, bruk av premiefond med 1,9 mill og amortisering av tidligere års premieavvik med 9,3 mill.	25,3
<u>Skatt/inntektsutjevning</u> Det er forutsatt en skatteinngang per innbygger på 76 pst av landsgjennomsnittet og et antatt innbyggertall 1.1.23 på 4.550.	157,1
<u>Eiendomsskatt</u> Det er lagt til grunn eiendomsskatt i samsvar med vedtaksforslaget i kommunedirektørens forslag til handlingsdel.	15,0
<u>Andre generelle statstilskudd</u> Kommunen bosatt 30 flyktninger og mottar tilskudd (integreringstilskudd) på 8 mill til disse over en periode på 5 år. Det skjer en gradvis nedtrapping av tilskuddene inntil disse opphører fra år seks. Det er videre budsjettet med 1,1 mill kroner som særskilt tilskudd for bosetting av enslige mindreårige flyktninger. Tilskudd til opplæring i norsk og samfunnskunnskap for voksne innvandrere 1 mill kroner, Videre 1,3 mill kroner som rentekompensasjon fra Husbanken, og til slutt 0,1 mill kroner i konsesjonsavgift.	11,4
<u>Renter og avdrag</u> Lagt til grunn en gjennomsnittlig rentesats på total låneportefølje på 3,3 pst.	22,3
<u>Overføring private barnehager</u> Private barnehager skal ha tilskudd pr plass tilsvarende ressursbruk i kommunal barnehagedrift fra 2 år før tilskuddsåret (for 2023 betyr dette regnskap 2021). Et usikkerhetsmoment i beregningen av tilskuddsbeløpet vil være andel av total kapasitet i privat barnehage som benyttes. Det er lagt inn forutsetning om tilskudd på 25 heltidsbarn 0-2 år og 40 heltidsbarn 3-6 år.	14,3
<u>Grue kirkelige fellestråd</u> Overføring til Grue kirkelige fellestråd videreføres på samme nivå som 2022 – med kompensasjon for kostnadsvekst på 6,5 prosent.	4,3

3.3 Endringer/skjerpsler i ny kommunelov

Den nye kommuneloven som trådte i kraft 01.01.21 legger sterkere vekt på langsiktig økonomisk handlefrihet, der finansielle måltall er et av verktøyene. Lovens § 14-1 Grunnleggende krav til økonomiforvaltningen sier at;

«Kommuner og fylkeskommuner skal forvalte økonomien slik at den økonomiske handleevnen blir ivaretatt over tid». Bestemmelsen er omtalt som generalbestemmelse og gir kommunestyret/-fylkestinget ansvaret for å styre og ha kontroll med økonomien.

Andre bestemmelser i kommuneloven som har fokus på langsiktighet;

- KL § 14-1 – Økonomien skal forvaltes slik at den økonomiske handleevnen blir ivaretatt over tid.
- KL § 14 – 2 pkt c – Kommunestyret og fylkestinget skal selv vedta finansielle måltall for utviklingen av kommunens eller fylkeskommunens økonomi (dvs. måltall for netto driftsresultat, gjeldsgrad, disposisjonsfond etc.)
- KL § 14 – 4 Økonomiplanen skal vise hvordan langsiktige utfordringer og strategier skal følges opp
- KL § 14 – 7 Årsberetningen skal redegjøre for om den økonomiske utviklingen og stillingen ivaretar den økonomiske handleevnen over tid (i tillegg til forhold som er viktige for å bedømme den økonomiske utviklingen og stillingen)

Når det gjelder finansielle måltall skal disse tilpasses den enkelte kommune, og være langsiktige.

De finansielle måltallene har som formål å fungere som rammer for budsjettarbeidet, men måltallene er ikke å anse som bindende for budsjettet. Måltallene blir å anse som økonomiske handlingsregler og fremstå som kommunens økonomiske politikk.

3.4 Omstillingsnivå

Omstillingsnivået tar utgangspunkt i «Økonomianalyse Grue kommune 2020», med et innsparingsmål (basert på regnskap 2019) på 17 mill kroner fram mot 2024, samt sak om omstillingsrammer 2022 behandlet i sak KS-045/21.

Statsforvalteren i Innlandet har tidligere gitt uttrykk for en bekymring over høy utgiftsvekst innenfor helse- og omsorgssektoren. Demografiutviklingen gir utfordringer i form av økte utgifter og behov for tilpasning av tjenester. Andel av befolkningen som skal forsørge den eldre delen av befolkningen vil bli betydelig lavere for mange kommuner innen 5-10 år, også for Grue. En prognosert befolkningsnedgang bidrar i tillegg til inntektsfall gjennom det statlige inntektssystemet.

3.5 Vurdering av den økonomiske utviklingen

Som nevnt under kap. 3.3 Endringer/skjerpelser i ny kommunelov ligger det i bestemmelsene at kommunene skal forvalte økonomien slik at den økonomiske handleevnen blir ivaretatt over tid.

Den økonomiske situasjonen har vært anstrengt over lang tid. Vi lever i en tid nå hvor verden og Norge er preget av ustabile forhold. Dette berører den økonomiske situasjonen, hvor vi har fått en inflasjon som er rekordhøy. Dette på toppen av den allerede anstrengte økonomien, bidrar til at forholdet går fra vondt til verre. Det blir spesielt utfordrende å levere realistiske budsjetter. Selv om det har vært vanskelig å levere et budsjettforslag i balanse mener kommunedirektøren at det til tross for utfordringene er realisme i det som legges fram.

Det bør dog presiseres at budsjettforslaget for økonomiplanperioden 2023-2026 ikke gir rom for å legge et bærekraftig budsjett.

Finansielle måltall

Ved å vedta finansielle måltall (krav ihht § 14-2 pkt c) legges det føringer for økonomiske handlingsregler. Formålet med de finansielle måltallene er at de skal fungere som økonomisk temperaturmåler for raskt å kunne vurdere om kommunen driver innenfor sunne langsiktige rammer. På lang sikt bør kommunen drive innenfor de begrensninger som de vedtatte måltallene gir.

Telemarksforskning, som er et nasjonalt samfunnsvitenskapelig forskningsinstitutt som har spisskompetanse på bl.a. kommune- og velferdsforskning, har gjennomført kartlegginger av kommuner og ut fra dette kommet fram til disse langsiktige anbefalingene:

- Netto driftsresultat i prosent av driftsinntekter Minst 1,75 %
- Disposisjonsfond i prosent av driftsinntekter Minst 5 – 10%
- Netto lånegjeld i prosent av driftsinntekter³ Maks 50 – 60 %
- Netto finansutgifter i prosent av driftsinntekter Maks 2 – 3 %

Ovennevnte anbefalinger er en generell anbefaling, og vil nødvendigvis ikke passe alle norske kommuner. Menon Economics og Telemarksforskning har i samarbeid på oppdrag fra KS (Kommunenes Sentralforbund) utviklet et økonomistyringsverktøy for norske kommuner. Målsettingen med prosjektet er at norske kommuner skal få et individualisert hjelpemiddel til å sette langsiktige bærekraftige minimumsnivåer på de økonomiske nøkkeltallene. KS har utviklet et eget verktøy som enkeltkommuner kan benytte seg av for å gjøre egne beregninger på minimumsnivå for de finansielle nøkkeltallene.

Av et utvalg kommuner varierer måltallet for gjeldsgrad mellom 50 og 90 prosent av brutto driftsinntekter. Enkelte kommuner benytter hele låneporteføljen som grunnlag for beregning av gjeldsgrad mens andre benytter gjeld for «ikke-selvfinansierte» investeringer. En tredje måte og den mest benyttede måten å måle gjeldsgrad (netto lånegjeld) på er langsiktig gjeld (eksklusiv pensjonsforpliktelser) minus ubrukte lånemidler og totale utlån i prosent av brutto driftsinntekter.

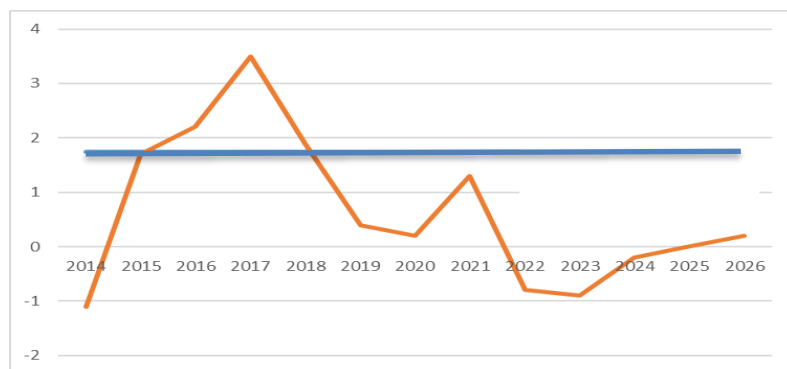
Resultatgrad (netto driftsresultat i prosent av brutto driftsinntekter)

Netto driftsresultat er hovedindikatoren for den økonomiske balansen i kommunesektoren. En resultatgrad utover 1,75 pst vil fungere som en ekstra sikkerhet mot uforutsette økte utgifter og redusert inntekter.

³ hentes fra kommunenes balansekonto - kommunekassetall

Resultatgraden viser kommunens resultat etter at renter og avdrag er betalt, og er et uttrykk for hva kommunen har til disposisjon til investeringer og avsetninger. Lav resultatgrad (<1,75 pst) over tid medfører reduserte rammer til drift, evt utsatte investeringer fordi lånebehovet ved investeringer øker.

Grue kommune har hatt gode netto driftsresultater for årene 2015-2018. Dette skyldes i stor grad forhold som at skatteinntekten til kommunesektoren har vært vesentlig bedre enn opprinnelig anslått i statsbudsjettene. For årene 2015 og 2017 bidro også et positivt avvik i tjenesteproduksjonen til gode netto driftsresultater. For årene 2016, 2018 og 2019 hadde kommunen store negative avvik i sin tjenesteproduksjon.

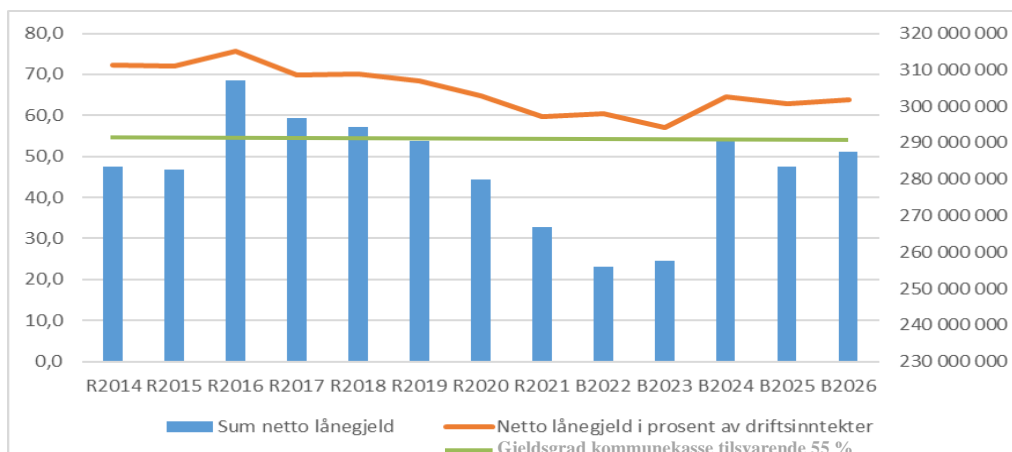
Som grafen viser er netto driftsresultat lavere enn målet i hele perioden 2023-2026. Driftstiltak i økonomiplanperioden har ikke tilstrekkelig effekt som bidrar til å skape et resultat i tråd med målsettingen. Grue kommune er fullstendig avhengig av å lykkes med omstillingsarbeidet (nedtrekk i kostnader på tjenesteproduksjonen) for å på sikt kunne ha en bærekraftig økonomisk situasjon.

Gjeldsgrad

Det er flere måter å måle kommunens lånegjeld på, og hensikten med kommunens finansielle måltall er å gi et uttrykk for kommunens gjeldsbelastning. KOSTRA benytter uttrykket «netto lånegjeld» definert som langsiktig gjeld (eksklusive pensjonsforpliktelser) fratrukket totale utlån og ubrukte lånemidler. Grue kommune har i gjeldende økonomiplanperiode 2022-2025 fastsatt et måltall for gjeldsgrad (les netto lånegjeld, konsern) på 72 prosent av sum driftsinntekter. Det er utfordrende å beregne fremtidig netto lånegjeld på konsern-nivå, så det bør vurderes om netto lånegjeld i stedet skal uttrykkes med kommunekasse-tall.

Tabellen nedenfor viser utviklingen av kommunens netto lånegjeld med kommunekassetall. Ser vi da på Telemarksforskningens anbefaling om gjeldsgrad på maks 50-60% av driftsinntektene er gjeldsnivået for høyt.

Høy lånegjeld betyr at handlingsrommet for å gjennomføre ordinære driftsoppgaver er redusert. En stadig høyere lånegjeld betyr at en større andel av driftsinntektene går med til å betale renter og avdrag på våre lån. Handlingsrommet vil bli ytterligere redusert i perioder med stigende rentenivå. Generasjonsprinsippet tilsier at investeringer i dag må tilpasses et nivå slik at framtidig nedbetaling ikke blir urimelig belastende på kommende generasjoner.

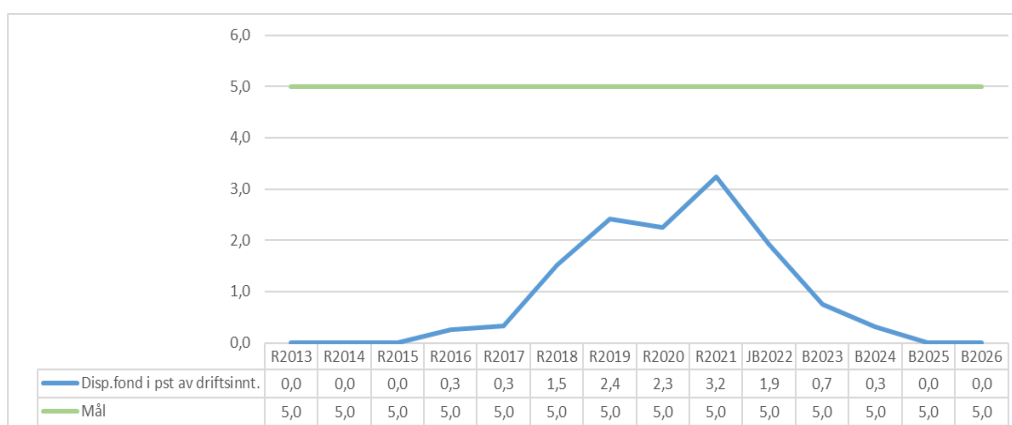
Grafen viser en litt for høy lånegjeld i forhold til Telemarkforsknings anbefalinger. Det er nødvendig med moderat/lav lånegjeld så lenge man ikke oppnår gode nok netto driftsresultater. Flere av de større planlagte investeringene vil ha positiv økonomisk effekt i driftsregnskapet, og er således nødvendige og hensiktsmessige prosjekter.

Økonomisk reserve

Et disposisjonsfond på 5 pst vil – med fremlagt økonomiplan – ikke kunne være mulig å oppnå i løpet av perioden. Ved inngangen til 2023 anslår vi å ha et disposisjonsfond på rundt 8,2 millioner kroner. Det er her tatt utgangspunkt i at enhetene drifter med et prognosert merforbruk i 2022 (2. tertialrapport) på ca. 10 millioner kroner.

Et disposisjonsfond på 5 pst av prognoserte driftsinntekter i 2023 tilsier en saldo på 22,6 mill kroner. I fremlagt forslag vil imidlertid kommunens disposisjonsfond være tømt ved utgangen av 2025.

Ut over økonomiplanperioden bør det vurderes om måltallet skal endres. Målet er valgt som en «bør»-formulering, fordi det ikke er hensiktsmessig at man ett enkelt år skal måtte gjøre omfattende inngrep i driften for å fylle opp igjen disposisjonsfondet. Fondet kan benyttes til dekning av utgifter i både drifts- og investeringsregnskapet, samt svikt i inntekter. Måltallet må derfor ses på – og fungere – som en rettesnor over tid.

3.6 Økonomisk risiko

Inntektsiden til kommunene (landsbasis) er basert på usikre størrelser. Veksten i kommunenes skatteinngang kan variere fra de som anslagene som gis gjennom året - eksempelvis revidert

nasjonalbudsjett. De siste årene har dette slått i hovedsak positivt ut for kommunen, noe staten blant annet har forklart at trolig har sammenheng med tilpasninger til økt utbyttebeskatning. Lengre tid tilbake har avvikene vært mindre, og har gått både i positiv og negativ retning.

Inntektsforutsetningene internt i kommunen er ikke på samme måte belastet med disse usikkerhetene. Nå har ikke kommunen store utbytteinntekter som en del vestlandskommuner har fra kraftindustrien. Ekstra inntekter som kommunen tar inn for å bruke til tjenesteproduksjon kommer fra Grue kommuneskoger og eiendomsskatteinntekter.

På utgiftssiden er det usikkerhet knyttet til ulike forhold i driften/tjenesteproduksjonen. Vi har sett større utgiftsøkninger innen pleie- og omsorgsområdet, grunnskole og barnevern. For å illustrere dette henvises det til rapporten om «økonomianalyse Grue kommune 2020» hvor man ser (etter korreksjon for utgiftsbehov) at utgiftene har vært økende.

For å belyse utviklingen de siste par årene - (regnskap 2020 og 2021), ser vi fortsatt den samme trenden. Utgiftene innen pleie- og omsorg og grunnskole har fortsatt å øke. Innen barnehageområdet var utviklingen i utgiftsnivået fra det som er omtalt i økonomianalyse Grue kommune 2020 (perioden 2016-2019) synkende. Denne trenden har de to siste årene snudd og er klart økende.

Det er ekstra utfordrende å være i forkant av tilpasning når barnetallet de siste årene har gått ned. Særlig er kommunen sårbar for endringer i tilskuddsregelverket til private barnehager, og som nevnt, t nedgang i barnetallene. Når barnetallet går ned – og dette berører antallet barn i kommunale barnehager – er det helt avgjørende at bemanningen tilpasses tilsvarende. I motsatt fall vil dette gi betydelig høyere utgifter som tilskudd til private barnehager.

Kommunen har en stor eiendomsmasse som krever mye ressurser til drift og vedlikehold. Det vi opplever nå, med skyhøye energipriser, øker den økonomiske risikoen betydelig. I tillegg har kommunen stort etterslep på vedlikehold, og stor økning i for eksempel materialpriser bidrar også til en økt risiko.

Som følge av at kommuneøkonomien er under et stort press, både på grunn av behov for tjenester og at inntektsutviklingen er fallende, gjør denne situasjonen det ekstra krevende å bygge opp en sunn kommuneøkonomi. Det må utøves både sunn fornuft og tålmodighet med tanke på dette. Med en sårbar økonomisk buffer må denne forvaltes på klok måte fremover. For kommunedirektøren er det viktig å holde fast ved de finansielle måltallene som blir vedtatt for denne økonomiplanperioden. Disse må fungerer som aktive økonomiske handlingsregler i tiden fremover. En eventuell framtidig revidering av måltallene bør forankres i en faglig analyse ut fra kommunens situasjon og framtidige behov.

3.7 Omstillingsnivå, budsjettresultat og tiltak

Som en del av kommunens fokus på langsiktig økonomiforvaltning er kommunestyret forelagt en sak om omstillingsmål (KS-069/20) som bygger på rapporten «Økonomianalyse Grue kommune 2020». Kommunens økonomiske sparemål var i løpet av økonomiplanperioden 2021-2024 satt til 17 millioner kroner. For budsjettåret 2020 ble det vedtatt salderingstiltak med i alt 14,6 mill kroner. Regnskapet samme år avlegges med et regnskapsmessig negativt avvik på stabs- og tjenesteområdene (enhet 921:929) målt mot budsjett på 7,6 millioner kroner. I 2021-budsjettet var det finansielle gapet på 12,4 millioner kroner, og det ble vedtatt innsparingstiltak for samme beløp for å finne balanse i budsjettet. Regnskapet gir et negativt avvik på 13,1 millioner kroner.

For inneværende års regnskap (2022) er det prognoserte merforbruket i driften (enhetene 921:929) på ca. 10 millioner kroner. Årets konsekvensjustert budsjett viser et salderingsbehov på 19,2 millioner kroner. Det konsekvensjusterte budsjettet skal vise neste års utgifter og inntekter justert for vedtatte innsparingstiltak, politiske vedtak, og avtaler/kontrakter fra leverandører. I tillegg korreksjoner for eventuelle feilbudsjetteringer.

Bakgrunnen for sparemålet er å skape et handlingsrom som gir kommunen muligheter til å gjennomføre framtidsrettede endringer. Rent konkret betyr et handlingsrom at driftsnivået er slik at det gir rom for avsetninger. Kommunen må også ha en viss avsetning til reserver for at en i fremtiden skal ha en økonomi som tåler uforutsette hendelser, nye ressurskrevende brukere, framtidig vedlikehold og usikkerhet ifht rentenivå, befolkningsutvikling mv.

3.8 Betalingssatser og gebyrer

Se vedlagt gebyrregulativ.

3.9 Interkommunale samarbeid

Tabellen nedenfor viser endringer i økonomiske rammer for interkommunale samarbeid fra 2020 til 2023:

tall i tusen kr.

Selskap	B2021	B2022	B2023	Kommentarer
Glåmdal brannvesen IKS	5 543	6 152		
Revisjon Øst IKS	974	998	1 106	Regnskapsrevisjon/forvaltningsrevisjon
Konsek Øst IKS	314	318	326	Kontrollutvalg/sekretariat
GIVAS IKS (vann- og avløpsselskap)				Ingen overføring, finansieres med gebyrer
Solør Renovasjon IKS (SOR)				Ingen overføring, finansieres med gebyrer
Solør barnevernstjeneste	10 607	12 544	13 774	
Glåmdal Kriesenter IKS	657	640	657	
Incestsenter Hamar		25	25	
Glåmdal interkommunale legevakt	1 934	2 000	2 112	
Grue og Åsnes PPT				Kun betaling for faktiske tjenester
IKA Opplandene (interkommunalt arkiv)				
Regionalt innkjøp i Glåmdal (RIIK)				

4 KOMMUNESTYRETS VEDTAK

A – FINANSIELLE MÅLTALL

Finansielle måltall for Grue kommune i økonomiplanperioden fastsettes som følger:

1. Planlagt avsetning: 1,75 % av netto driftsresultat
2. Disposisjonsfond: 5 % av brutto driftsinntekter
3. Gjeldsgrad: 55 % av kommunekassetall

Ved pågående omstillingstiltak kan måltallene avvikes for enkelte budsjettår, forutsatt at det ligger en plan om måloppnåelse i løpet av den kommende økonomiplanperioden.

Måltallene innarbeides i styringsdokumenter og reglementer.

B – AVGIFTER, GEBYRER OG SKATTER

1. Gebyrregulativ 2023 vedtas.
2. Eiendomsskatt vedtas med hjemmel i eiendomsskatteloven som følger:
 - a. Det skrives ut eiendomsskatt for fast eiendom i hele kommunen (§ 2 og § 3a).
 - b. Det skrives videre ut skattegrunnlag på et særskilt skattegrunnlag for tidligere verk og bruk, redusert med to syvendeler i 2023. (overgangsregler til §§ 3 og 4 første ledd).
 - c. Den generelle skattesatsen som skal gjelde for de skattepliktige eiendommene settes til 7 o/oo (§13). For boliger og fritidseiendommer settes satsen til 4 o/oo.
 - d. Skattesatsen for det særskilte skattegrunnlaget fra tidligere verk og bruk er 5 o/oo.
 - e. For utskrivning av eiendomsskatt på boliger benyttes skatteetatens formues grunnlag (esktl. § 8 C-1).
 - f. Eiendomsskatten betales i to like terminer med forfall 20.05 og 20.11 (§ 25).
 - g. Det skal ikke benyttes bunnfradrag for kommende år – jfr. eiendomsskattelova § 11 annet ledd.
 - h. Liste over fritak fra eiendomsskatt etter §7 vedtas. Liste for fritak etter § 5 tas til orientering (en sak om fritak etter § 7 må behandles sammen med budsjettet)
 - i. Tidligere vedtatte skattevedtekter benyttes i forbindelse med utskrivning av skatt

C – INVESTERINGER OG LÅN

1. Investeringer for 2023-2026 vedtas iht. budsjett- og regnskapsforskriftens § 5-5, med samlet ramme kr. 19,4 mill. kr.
2. Investeringer i 2023 finansieres gjennom nødvendige låneopptak som kommunedirektør girs fullmakt til å ta opp.
3. Kommunedirektør gis fullmakt til å ved behov ta opp likviditetslån/trekkrettighet inntil kr. 40 millioner.
4. Kommunedirektør gis fullmakt til å ta opp inntil kr. 12 millioner for å kunne tilby startlån, og administrere viderelån av disse midlene.
5. Kommunedirektør gis fullmakt til å inngå operasjonelle leasingavtaler på vegne av kommunen, innenfor vedtatt driftsbudsjett.

D – DRIFT

1. Driftsbudsjett vedtas iht. budsjett- og regnskapsforskriftens § 5-4.
2. Kommunedirektøren gis fullmakt til å gjøre omdisponeringer innenfor det enkelte rammeområde.
3. Kommunedirektøren gis fullmakt til å disponere tilskudd og refusjon utover det som er budsjettet, til det tiltenkte formål.
4. Kommunedirektøren gis fullmakt til å foreta budsjettjusteringer for å fordele pensjonskostnader og håndtere justeringer knyttet til midler i premiefond.

E – HANDLINGSDEL OG BUDSJETTPREMISSER

1. «Kommuneplanens handlingsdel for 2023-2026» med budsjett og økonomiplan oppdateres av kommunedirektøren i tråd med øvrige vedtakspunkter og vedtas i sin helhet.

